

MINISTERUL INVESTIȚIILOR ȘI PROIECTELOR EUROPENE
DIRECȚIA GENERALĂ PROGRAME EUROPENE CAPITAL UMAN

PROGRAMUL EDUCAȚIE ȘI OCUPARE

Plan Multianual de Evaluare

*Aprobat în cadrul reuniunii Comitetului de Monitorizare PEO și PoIDS din
decembrie 2023*

CUPRINS

INTRODUCERE	3
PARTEA 1 - CADRUL DE EVALUARE	4
1.1. GUVERNANȚA EVALUĂRII LA NIVEL NAȚIONAL	4
1.2. COORDONAREA ȘI ORGANIZAREA EVALUĂRII LA NIVELUL PEO	5
1.3. IMPLICAREA STAKEHOLDERILOR ÎN PLANUL DE EVALUARE	6
1.4. ABORDAREA STRATEGICĂ A EVALUĂRII	7
1.4.1. Strategia PO și principalele componente care trebuie evaluate pe baza TS sau a LI.....	7
1.4.2. Întrebări esențiale de evaluare care derivă din strategiile naționale și ale UE.....	8
1.4.3. Întrebări care derivă din consultarea stakeholderilor	9
1.4.4. Elemente cheie ale evaluărilor și abordările metodologice ale acestora (rezumat al tipurilor de evaluări planificate, principalele abordări și obiective ale evaluărilor).....	10
1.5. IMPLEMENTAREA ȘI CALITATEA EVALUĂRII	12
1.5.1. Managementul evaluărilor.....	12
1.5.2. Implementarea evaluărilor. Contractarea de expertiză externă	13
1.5.3. Asigurarea calității evaluărilor	13
1.5.4. Coordonarea evaluărilor cu cele realizate la nivel național/ regional	14
1.6. DISEMINAREA ȘI UTILIZAREA CONSTATĂRILOR	14
Utilizarea rezultatelor evaluărilor. Monitorizarea și implementarea recomandărilor	15
1.7. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE DE EVALUARE	15
1.8. RESURSE DISPONIBILE ȘI PLANIFICAREA ÎN TIMP A EVALUĂRII	16
PARTEA 2 PLANIFICAREA EVALUĂRILOR	18
2.1 LISTE DE EVALUĂRI ȘI CALENDARUL EVALUĂRILOR	18
2.2. FIȘELE EVALUĂRILOR PLANIFICATE	19
Anexa 1. Analiza documentară	31

INTRODUCERE

Acest plan de evaluare este un document strategic care stabilește modul în care se vor desfășura evaluările pe parcursul implementării Programului Educație și Ocupare (PEO) 2021-2027.

Scopul principal al Planului de Evaluare este de a stabili studiile de evaluare care urmează a fi realizate pentru a informa deciziile referitoare la implementarea sau gestionarea programului, oferind informații valoroase privind efectele programului și contextul în care s-au obținut acestea. Studiile de evaluare vor facilita replicarea intervențiilor și efectelor lor pozitive în viitor în cadrul programului sau al altor programe similare și vor sprijini procesul decizional.

Obiectivele specifice ale planului sunt următoarele:

- De a pune la dispoziția actorilor relevanți **informații credibile și robuste**, în vederea adoptării unor **decizii pe bază de dovezi** în ceea ce privește PEO 2021-2027 și eventualele programe sau intervenții similare în viitoarea perioadă de programare;
- De a **îmbunătăți calitatea evaluărilor** printr-o planificare adecvată, inclusiv prin identificarea datelor necesare evaluărilor și facilitarea planificării colectării datelor;
- De a **asigura că resursele de finanțare și gestionare** a evaluărilor sunt adecvate.

Conform prevederilor Regulamentului cu privire la dispozițiile comune (RDC) 1060/2021 (îndrumările comune privind FESI pentru perioada 2021-2027), evaluarea trebuie „*să îmbunătățească calitatea designului și a implementării programelor*” și să evalueze impactul acestora. Pentru perioada actuală 2021-2027 RDC prevede că trebuie să se evalueze **eficacitatea, eficiența, relevanța, coerența și valoarea adăugată pentru UE a tuturor programelor**, cu scopul de a îmbunătăți calitatea elaborării și implementării programelor (Art. 44, RDC). Totodată, se prevede în mod expres obligativitatea statelor membre, implicit și a României, de a realiza evaluări de impact la nivel de program până în 2029, dar autoritățile responsabile pot să aibă în vedere întregul PO sau să evalueze doar partea din program care este cea mai reprezentativă.

PEO înglobează o parte din lecțiile învățate din programele precedente, precum Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 (POS DRU) și Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 (POCU). În acest sens, se are în vedere abordarea integrată a unora dintre intervenții, acordarea de măsuri suport pentru grupurile cele mai vulnerabile pentru a facilita accesul acestora la măsurile de sprijin, dar și în alte aspecte, precum modul de definire al grupurilor țintă, pentru un sprijin mai țintit, corelat cu nevoile identificate.

Programul include 10 priorități, primele patru fiind dedicate ocupării, următoarele cinci educației și formării, iar ultima asistenței tehnice. În total, finanțarea PEO este de peste 4,4 miliarde Euro (Tabel 1).

Tabel 1. Alocări financiare Priorități PEO

Prioritatea	Suma alocată (mil. Euro)	Alocare financiară (%)
P1. Modernizarea instituțiilor pieței muncii	369.82	8.39%
P2. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii	1093.5	24.80%
P3. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți	396.19	8.98%
P4. Antreprenariat și economie socială	395.71	8.97%
P5. Îmbunătățirea participării copiilor la educația ante-preșcolară și preșcolară	200	4.54%
P6. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație	497.06	11.27%
P7. Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic	370.61	8.40%

Prioritatea	Suma alocată (mil. Euro)	Alocare financiară (%)
P8. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic	360.912	8.18%
P9. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității	545.82	12.38%
P10. Asistență tehnică	180	4.08%
Total	4409	100%

Planul de evaluare vizează toate prioritățile programului, atât în ceea ce privește implementarea, cât și în ceea ce privește impactul. De asemenea, el reflectă abordarea integrată a intervențiilor și lecțiile învățate din exercițiile de evaluare anterioare.

Utilizatorii acestui plan de evaluare sunt Comitetul de Monitorizare PEO și PoIDS, AM PEO, Unitatea Centrală de Evaluare și alte departamente din cadrul MIPE, Comisia Europeană, alte AM și CM pentru programele cu care PEO este complementar, evaluatorii externi care urmează să fie contractați pentru realizarea evaluărilor planificate, precum și oricare alți actori sau persoane interesate de evaluarea Politicii de Coeziune în România.

Planul de evaluare este structurat în două părți. Prima parte a acestuia este dedicată prezentării cadrului de guvernare al evaluării la nivel național și la nivel de program, fiind abordate aspecte precum: coordonarea și organizarea evaluării la nivelul programului; implicarea factorilor interesați; abordarea strategică a evaluării; implementarea și calitatea acesteia; diseminarea și utilizarea constatărilor; consolidarea capacității instituționale de evaluare; resursele disponibile și planificarea în timp a evaluărilor. Partea a doua a Planului de Evaluare cuprinde lista și calendarul evaluărilor, precum și fișele aferente fiecărei evaluări, inclusiv principalele întrebări de evaluare și abordările metodologice propuse.

PARTEA 1 - CADRUL DE EVALUARE

1.1. GUVERNANȚA EVALUĂRII LA NIVEL NAȚIONAL

Guvernanța evaluării Politicii de Coeziune, la nivel național și de program, urmărește garantarea următoarelor funcții de bază:

- Elaborarea planurilor de evaluare pentru programe și, respectiv, pentru Acordul de Parteneriat (AP);
- Implementarea evaluărilor, cu respectarea calendarului prevăzut și a principalelor elemente de conținut definite în planul de evaluare;
- Asigurarea calității evaluărilor;
- Promovarea diseminării și a utilizării constatărilor evaluărilor;
- Consolidarea capacității de evaluare în cadrul administrațiilor și în rândul actorilor interesați;
- Coordonarea evaluărilor diferitelor programe cu evaluările naționale/orizontale și evaluările de la nivelul Acordului de Parteneriat.

În procesul de guvernare a evaluării la nivel național interacționează următorii actori cheie:

- **Comitetul de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat (CCMAP)** și **Comitetele de Monitorizare** la nivel de program, care aprobă Planurile de evaluare (al AP și respectiv ale programelor), examinează progresul realizării evaluărilor, principalele constatări și concluzii ale evaluărilor și acțiunile întreprinse urmare recomandărilor formulate.

- **Unitatea Centrală de Evaluare (UCE)** din cadrul **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE)**, responsabilă de asigurarea coordonării metodologice a procesului general de evaluare și de promovarea dezvoltării capacității la nivel de sistem. UCE este de asemenea responsabilă cu elaborarea și implementarea planului de evaluare a Acordului de Parteneriat, în parteneriat cu actorii relevanți.
- **Unitățile de evaluare de la nivel de program**, care elaborează și implementează Planurile de Evaluare la nivelul fiecărui program în parte și care se pot sprijini reciproc prin schimb de experiență, bune practici și lecții învățate.
- **Grupul de lucru pentru evaluare (GLE)**, care include membrii unităților de evaluare din cadrul tuturor AM și care urmărește facilitarea coordonării evaluărilor la nivel național și dezvoltarea capacității de evaluare. Acesta este organizat și coordonat de UCE și se întrunește trimestrial sau ori de câte ori este necesar. GLE, alături de UCE, joacă un rol activ în consolidarea capacității de evaluare la nivelul întregului sistem, prin furnizarea de formări, dar și elaborarea de metodologii și documente orientative pentru evaluare și facilitarea schimbului de experiență. Totodată, **Rețeaua Națională de Evaluare** înființată în perioada de programare 2014-2020 reprezintă un forum informal de discuții, schimb de bune practici și lecții învățate pentru profesioniștii interesați de evaluare din cadrul administrațiilor publice, evaluatorilor și mediului academic.

Diseminarea rezultatelor evaluărilor joacă un rol esențial în ceea ce privește utilizarea acestora în sprijinul procesului decizional la nivel strategic național, cât și la nivel operațional, de program. De asemenea, aceasta are efecte asupra capacității de a planifica și realiza evaluări de program și de proiecte, pe baza exemplurilor și lecțiilor învățate în desfășurarea evaluărilor. Toți actorii implicați în gestiunea evaluărilor la nivel național pot contribui și ar trebui să fie implicați în acest proces.

1.2. COORDONAREA ȘI ORGANIZAREA EVALUĂRII LA NIVELUL PEO

La nivelul PEO, evaluările sunt gestionate de Compartimentul Evaluare Programe, Monitorizare Funcții Delegate, Direcția Gestionare și Evaluare Programe din cadrul AM. **Unitatea de evaluare**, stabilită la nivelul acestui departament, este responsabilă atât cu planificarea procesului de evaluare, cât și cu implementarea evaluărilor. Responsabilitățile de implementare includ elaborarea specificațiilor tehnice pentru contractarea evaluărilor, managementul evaluărilor, monitorizarea evaluatorilor contractați, asigurarea calității rapoartelor de evaluare, diseminarea rezultatelor evaluării etc., cu participarea și sprijinul celorlalți actori prezentați în această secțiune. Aceeași structură are un rol important și în furnizarea cunoștințelor tehnice necesare despre evaluare și a rezultatelor evaluărilor (concluzii și recomandări) la nivelul AM, în relație cu celelalte departamente, precum și de facilitare a comunicării și fluxurilor de date între evaluatori și departamentele AM și organismele intermediare (regionale) (OI/OIR).

În procesul de guvernanță a evaluării la nivel de program, alături de unitatea de evaluare a AM sunt implicați următorii actori cheie:

- **Comitetului de Coordonare a Evaluării (CCE)**, care asigură coordonarea procesului de evaluare, care are atât o funcție instituțional-reprezentativă, cât și una tehnico-metodologică. CCE include reprezentanți ai AM și OI, membrii ai Comitetului de Monitorizare ai programului, precum și alți actori relevanți care și-au exprimat disponibilitatea de a participa în procesul evaluării în momentele cheie ale acesteia (i.e. elaborarea caietelor de sarcini/a cerințelor esențiale, elaborarea metodologiei de evaluare, facilitarea colectării datelor și informațiilor, examinarea rezultatelor). CCE este organizat, convocat, mobilizat și facilitat de AM.
- **Comitetul de Monitorizare a PEO și PoIDS (CM)** este principalul forum de decizie la nivelul celor două programe. CM aprobă Planul de evaluare al PEO și orice modificare a acestuia, examinează progresul realizării evaluărilor, sinteza evaluărilor și acțiunile întreprinse urmare recomandărilor evaluărilor.

Totodată, membrii unității de evaluare participă activ în cadrul GLE stabilit la nivel național și beneficiază de asistența oferită de UCE (inclusiv sub formă de instruire și în contextul reuniunilor GLE). Îndrumările disponibile de la nivel național sunt preluate și adaptate la nivelul programului, pentru o abordare îmbunătățită a activităților de evaluare și pentru consolidarea capacității actorilor de la nivel de program în acest sens.

Toți actorii implicați în gestiunea evaluărilor la nivelul PEO pot contribui la diseminarea rezultatelor evaluărilor. Diseminarea sprijină astfel procesul decizional la nivelul AM și al altor factori interesați, inclusiv al beneficiarilor. Totodată, cunoașterea rezultatelor evaluărilor realizate sprijină planificarea viitoare în domeniul evaluării de program și de proiect, pe baza exemplelor și lecțiilor învățate în desfășurarea evaluărilor.

1.3. IMPLICAREA STAKEHOLDERILOR ÎN PLANUL DE EVALUARE

Într-o primă etapă, s-a avut în vedere identificarea stakeholderilor relevanți, atât pentru etapa de elaborare a Planului de Evaluare, cât și ținând cont de rolul pe care aceștia îl pot juca în etapa de implementarea a planului. Astfel, în acest demers au fost avuți în vedere: personalul AM PEO și ai Organismelor Intermediare Regionale ale programelor, membrii CM PEO și PoIDS, respectiv reprezentanții Comisiei Europene. Membrii CM PEO și PoIDS sunt reprezentanți ai mediului universitar, non-guvernamental, sindicatelor și patronatelor, respectiv ai firmelor de consultanță și instituțiilor implicate în domeniile vizate de program. Astfel, Comitetul de Monitorizare implică stakeholderi din toate sectoarele.

Implicarea stakeholderilor în elaborarea Planului de Evaluare

În etapa de planificare, stakeholderii identificați au fost consultați prin realizarea unui sondaj detaliat privind nevoile de evaluare. Un prim set de nevoi de informare au fost identificate pe baza analizei Teoriei Schimbării a programelor și a analizei documentare privind evaluările anterioare (realizate la nivelul POCU și la nivel european) și alte documente relevante, precum studii și analize pe teme de interes, abordări metodologice utilizate pentru evaluarea intervențiilor de tip FSE+, etc.

Pe baza nevoilor de informare inițial formulate a fost elaborat un chestionar transmis stakeholderilor. La consultare au răspuns 18 instituții cu 20 de răspunsuri complete și 4 instituții cu 5 răspunsuri incomplete. Rezultatele sondajului și ale consultărilor realizate au fost analizate și procesate în vederea definirii întrebărilor de evaluare relevante, pentru fiecare temă/ categorie de intervenții în parte, precum și pentru stabilirea evaluărilor care urmează a fi efectuate. Rezultatele consultărilor susțin importanța includerii în studiile de evaluare a tuturor aspectelor formulate în cadrul fișelor. Astfel, pentru fiecare nevoie de informare, scorul mediu vizând importanța acesteia a fost peste 4 din 5 – pe o scală de la 1 (nu este important să fie evaluat acest aspect) la 5 (este foarte importantă evaluarea acestui aspect).

Implicarea stakeholderilor în implementarea Planului de Evaluare

În vederea implicării stakeholderilor în implementarea Planului de Evaluare, se au în vedere următoarele acțiuni:

- Diseminarea Planului de Evaluare (pentru familiarizarea stakeholderilor cu acțiunile planificate (i.e. la nivelul membrilor CM, CCE);
- Stabilirea contactelor/ încheierea de protocoale/ organizarea unor discuții cu stakeholderii relevanți care urmează să furnizeze date, informații cheie pentru evaluări (ex. INS, institute de cercetare în domeniul incluziunii sociale – exemple etc.);
- Prezentarea principalelor evaluări planificate pentru următoarea perioadă, inclusiv în scopul obținerii susținerii necesare din partea stakeholderilor relevanți, dar și pentru crearea

- precondițiilor pentru utilizarea rezultatelor;
- Diseminarea rapoartelor de evaluare realizate, în format electronic;
- Prezentarea rezultatelor evaluării, pe categorii de stakeholderi, pentru promovarea utilizării rezultatelor.

1.4. ABORDAREA STRATEGICĂ A EVALUĂRII

1.4.1. Strategia PO și principalele componente care trebuie evaluate pe baza TS sau a LI

Teoria Schimbării programului (elaborată la nivel de OS) și analiza documentară au reprezentat elemente importante care au informat strategia de evaluare a programului. Pe baza acestora au fost identificate nevoi de informare / întrebări la care evaluările viitoare trebuie să răspundă. Acestea se referă atât la implementarea programului, cât și la impactul intervențiilor. Complementaritățile și potențialele sinergii cu alte programe vor fi de asemenea urmărite. Strategiile naționale și politicile europene pentru care finanțarea prin PEO este esențială sunt incluse în Anexa 1, evaluările urmărind contribuția la atingerea obiectivelor și coerența cu acestea.

- Din perspectiva **implementării**, se va evalua modul în care autoritățile de program și beneficiarii acționează pentru a implementa cu succes acțiunile incluse în PEO, conform planului și calendarului inițial ale programului. Sunt urmărite totodată aspecte ce țin de relevanța finanțării, implicarea actorilor relevanți și capacitatea acestora, precum și factorii care îngreunează sau, după caz, facilitează implementarea. Rezultatele evaluărilor de acest tip vor putea fi utilizate de managementul AM pentru a lua decizii privind strategia de implementare a programului, decizii care pot îmbunătăți în mod direct relevanța, eficacitatea, eficiența, sustenabilitatea și valoarea adăugată a programului.
- Din perspectiva **impactului**, evaluarea se va concentra asupra efectelor declanșate de program pe termen lung, precum și a factorilor care influențează rezultatele, respectiv a efectelor neintenționate și a măsurii în care rezultatele sunt sustenabile în timp și în ce condiții. Rezultatele evaluărilor de impact vor sprijini planificarea programelor viitoare, furnizând informații privind validitatea Teoria Schimbării PEO și cu privire la factorii externi programului care afectează atât implementarea (acțiunile actorilor programului), cât și efectele (rezultatele acțiunilor, chiar și atunci când nu au o influență asupra implementării).

Anexa 1 conține detalii privind aspectele identificate în analiza documentară referitoare la impact și mecanismele de influență în cadrul intervențiilor similare.

Planul de evaluare își propune să asigure evaluarea tuturor priorităților programului și a acțiunilor corespunzătoare finanțate în cadrul priorităților, precum și a capacității asistenței tehnice de a susține buna implementare a programului în ansamblu, respectând etica și integritatea evaluărilor, evitând potențiale conflicte de interese conform prevederilor Ghidului pentru elaborarea planurilor de evaluare aferente programelor operaționale finanțate din politica de coeziune 2021-2027 în România. În procesul de evaluare, vor fi de asemenea avute în vedere o serie de aspecte orizontale, precum modul în care PEO respectă și contribuie la promovarea principiilor orizontale ale fondurilor UE.

Strategia de evaluare are în vedere, așadar, evaluarea implementării și a impactului pentru toate prioritățile programului. Această abordare este justificată de importanța identificării din timp a posibiloilor factori care pot afecta negativ implementarea, astfel încât să poată fi definite și aplicate măsurile corective necesare. Astfel, deși doar o mică parte dintre acțiunile propuse sunt noi (în sensul că nu există experiență anterioară în implementarea lor), cele mai multe dintre acțiuni, care au fost implementate într-o formă similară în perioada anterioară, au întâmpinat diverse provocări în implementare și generarea impactului.

Este prevăzută realizarea evaluărilor PEO în două etape, după cum urmează:

- 1. Evaluarea implementării tuturor măsurilor finanțate în cadrul PEO, cu excepția asistenței tehnice.** Evaluarea de implementare va viza progresul înregistrat, factorii de influență asupra implementării, modul în care fondurile sunt distribuite la nivel teritoriale, capacitatea actorilor implicați, corelarea cu măsurile complementare etc. Studiul acoperă prioritățile a căror finanțare a demarat până la final de 2025 și va urmări totodată pregătirea apelurilor de proiecte care urmează să fie lansate pe toate prioritățile. Evaluarea este planificată să aibă loc în anul 2026.
- 2. Evaluarea impactului PEO, acoperind intervențiile în domeniul educației și ocupării** (Prioritățile 1-9), **până la finalul anului 2028.** Evaluarea poate fi prelungită spre începutul anului 2029, în cazul în care din evaluarea implementării rezultă că progresul este lent. Pentru Temele de evaluare 1, 2, 3, 4, 6 și 9 se va utiliza **Evaluarea contrafactuală de impact.**
- 3. Evaluarea de impact în domeniul Asistenței Tehnice și a aspectelor orizontale, realizată în 2028.** Aceasta va urmări impactul intervențiilor din cadrul Priorității 10, respectiv a implementării aspectelor orizontale în cadrul tuturor priorităților incluse în PEO.

În ceea ce privește evaluarea de implementare și evaluarea de impact pentru Prioritățile de program 1-9, având în vedere diversitatea lor mare, fiecare evaluare va fi structurată pe teme de evaluare, cărora le corespund priorități (integral) sau obiective specifice ce includ elemente comune și permit o evaluare coerentă.

Tabel 1. Teme de evaluare planificate

Nr crt.	Teme de evaluare pentru Prioritățile de program 1-9
Tema 1	Evaluarea măsurilor privind modernizarea instituțiilor pieței muncii (Prioritatea 1)
Tema 2	Evaluarea măsurilor privind valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii (Prioritatea 2)
Tema 3	Evaluarea măsurilor privind creșterea accesului pe piața muncii pentru toți (Prioritatea 3)
Tema 4	Evaluarea măsurilor de sprijinire a antreprenoriatului și economiei sociale (Prioritatea 4)
Tema 5	Evaluarea măsurilor privind îmbunătățirea participării copiilor la educația ante-preșcolară și preșcolară (Prioritatea 5)
Tema 6	Evaluarea măsurilor privind prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație (Prioritatea 6)
Tema 7	Evaluarea măsurilor privind creșterea calității ofertei de educație și formare profesională (Prioritatea 7)
Tema 8	Evaluarea măsurilor privind creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic (Prioritatea 8)
Tema 9	Evaluarea măsurilor privind consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții (Prioritatea 9)

Evaluărilor planificate li se pot adăuga evaluări ad-hoc, în funcție de nevoile identificate, în situațiile în care implementarea programului întâmpină provocări majore și în cazul în care apar elemente de impact neașteptate, ce au nevoie de o înțelegere aprofundată prin intermediul evaluării.

1.4.2. Întrebări esențiale de evaluare care derivă din strategiile naționale și ale UE

Politica de Coeziune a UE urmărește reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare ale diferitelor regiuni și diminuarea rămănerii în urmă a regiunilor defavorizate; PEO contribuie astfel la obiectivul patru, și anume „o Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii”.

Evaluările vor urmări atât evoluția sectorială din domeniile vizate de PEO, cât și contribuția programului la atingerea obiectivelor strategiilor relevante. Totodată, se vor avea în vedere factorii care influențează implementarea, la nivel de program, cât și aspectele privind eficacitatea și eficiența intervențiilor, relevanța lor, respectiv valoarea adăugată a sprijinului oferit de UE.

Implementarea coerentă a intervențiilor (prin prisma corelării cu strategiile și intervențiile relevante) a influențat calitatea rezultatelor în perioadele anterioare de programare, însă devine și mai

importantă în 2021-2027, având în vedere strânsa complementaritate a intervențiilor PEO cu PoIDS și PNRR, dar și cu Programele Regionale, Erasmus+ și alte tipuri de finanțare la nivel național sau european. Coerența internă a programului este, de asemenea, foarte importantă, având în vedere caracterul integrat al unor intervenții la nivel de program și va fi urmărită în evaluări, alături de coerența externă.

1.4.3. Întrebări care derivă din consultarea stakeholderilor

În urma analizei rezultatelor consultării, au fost identificate o serie de nevoi de evaluare, care au fost adăugate celor formulate inițial. Acestea au în vedere:

- măsura în care au fost integrate lecțiile învățate din perioadele anterioare de programare în implementarea PEO și design-ul intervențiilor (pentru evaluarea de implementare)
- dacă sprijinul oferit beneficiarilor și grupurilor țintă este suficient de motivant, astfel încât să asigure implicarea lor (pentru evaluarea de implementare)
- care sunt efectele de ansamblu ale programului în ceea ce privește situația educațională și pe piața muncii a persoanelor de etnie romă (pentru evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul Asistenței Tehnice și a aspectelor orizontale).

De asemenea, rezultatele consultării au evidențiat o serie de nevoi adiționale care pot fi avute în vedere atunci când se elaborează Caietele de sarcini pentru licitațiile care vor fi lansate (urmând ca evaluatorii să se asigure că le vor acoperi prin analizele realizate și răspunsurile formulate). Acestea includ aspecte precum:

- Pentru Prioritatea 1: Evaluarea specifică a proiectului de modernizare a SPO și analiza impactului măsurilor de consiliere asupra menținerii unui loc de muncă;
- Pentru Prioritatea 2: Măsura în care s-a realizat identificarea și contactarea directă a tinerilor NEETs, aspectele legate de stabilirea sprijinului individualizat, abordarea integrată în asigurarea sprijinului și analiza impactului asupra tinerilor vizați de intervenții;
- Pentru Prioritatea 4: Analiza efectului pe termen lung al intervențiilor în domeniul economiei sociale în ceea ce privește furnizarea serviciilor sociale, dar și din perspectiva ocupării grupurilor vulnerabile;
- Pentru Prioritatea 6: Analiza programelor de educație a doua șansă, prin care să se poată stabili care sunt profilurile comune ale persoanelor care urmează aceste cursuri și a vedea dacă intervențiile se traduc în integrarea efectivă pe piața muncii și/sau participarea sporită la învățarea pe tot parcursul vieții;
- Pentru Prioritatea 8: Efectuarea de analize la nivel sectorial, pentru a surprinde impactul sistemic al numeroaselor investiții și reforme în educația și formarea profesională susținute inclusiv prin PNRR;
- Pentru Prioritatea 10: Analiza măsurii în care sprijinul a contribuit la dezvoltarea competențelor personalului instituțiilor din sistemul de management și control al PEO.

Aceste nevoi specifice, alături de nevoile de informare formulate pe fiecare temă, vor fi analizate în vederea includerii în caietele de sarcini.

1.4.4. Elemente cheie ale evaluărilor și abordările metodologice ale acestora (rezumat al tipurilor de evaluări planificate, principalele abordări și obiective ale evaluărilor)

Așa cum a fost precizat mai sus, **este prevăzută realizarea evaluărilor PEO în două etape**, după cum urmează:

- Evaluarea implementării măsurilor de educație și ocupare (Prioritățile de program 1-9), planificată pentru anul 2026.
- Evaluarea impactului sprijinului PEO, pentru toate prioritățile, până la finalul anului 2028 (putând fi prelungită spre începutul anului 2029, în cazul în care din evaluarea implementării rezultă că progresul implementării este lent). Sunt planificate două evaluări, care vor acoperi pe de o parte impactul măsurilor în domeniul educației și ocupării și, pe de altă parte, impactul asistenței tehnice și evaluarea aspectelor orizontale importante pentru succesul PEO.

Tipuri de întrebări de evaluare formulate

- Pentru evaluarea de implementare, pe baza analizei TS și a lecțiilor învățate din evaluările anterioare, au fost formulate patru întrebări principale de evaluare și o întrebare legată de evaluabilitate (pentru realizarea evaluării de impact). Cele patru întrebări de evaluare corespund criteriilor formulate de Ghidul Better Regulation și prevederilor RDC: relevanță, eficacitate și coerență. Acestora li se pot adăuga întrebări secundare de evaluare, care vor fi incluse în evaluările realizate dacă, la momentul inițierii evaluărilor, aspectele avute în vedere rămân relevante.
- Evaluările de impact vor asigura evaluarea priorităților 1-9 ale PEO, (efectul brut al intervențiilor și efectul net, respectiv măsura în care programul a contribuit la acest efect) și evaluarea impactului asistenței tehnice și a aspectelor orizontale.

Principale întrebări aferente evaluărilor de impact pentru prioritățile sectoriale vor urmări atât schimbările de la nivel strategic și legislativ, cât și la schimbările survenite în situația grupurilor țintă ale PEO, sustenabilitatea intervențiilor, efectele neașteptate, factorii de influență, eficiența cu care programul a generat rezultate etc. De asemenea, întrebările de evaluare urmăresc să informeze despre efectul net al programului sau contribuția programului la impactul observat, separat de alte intervenții.

Evaluarea de impact a asistenței tehnice (Prioritatea de program 10) și a aspectelor orizontale va urmări contribuția AT la creșterea capacității autorităților și beneficiarilor, impactul acțiunilor de diseminare și informare, efectele neintenționate ale sprijinului acordat prin AT, precum și modul în care fost asigurată, la nivelul intervențiilor, abordarea bazată pe drepturi fundamentale, egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea la nivelul întregului program sau măsura în care s-a implementat și respectat principiul privind dezvoltarea durabilă.

Evaluările propuse, detaliate în fișele aferente, includ un mix de abordări metodologice adaptate pentru fiecare studiu:

Tabelul 3. Elementele cheie ale evaluărilor planificate

Evaluări planificate	Întrebări esențiale de evaluare asociate	Principalele abordări metodologice și tipuri de date utilizate	Perioada (Data de sfârșit)
Evaluarea de implementare a intervențiilor PEO (toate prioritățile)	<ol style="list-style-type: none"> 1. În ce măsură programul răspunde nevoilor grupurilor țintă vizate? 2. În ce măsură beneficiarii vizați de program au capacitatea de a accesa și utiliza fondurile disponibile? 3. În ce măsură mecanismele de implementare a programului și proiectelor 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abordarea bazată pe analiza datelor la nivelul programului; ▪ Abordare calitativă 	2026

Evaluări planificate	Întrebări esențiale de evaluare asociate	Principalele abordări metodologice și tipuri de date utilizate	Perioada (Data de sfârșit)
	<p>sunt adecvate pentru atingerea obiectivelor de program?</p> <p>4. În ce măsură este asigurată complementaritatea cu alte intervenții?</p> <p>5. În ce măsură există date care să sprijine evaluarea de impact prin metode statistice și contrafactice?</p>		
Evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul ocupării și educației	<p>1. Care este evoluția înregistrată la nivel strategic și legislativ, dar și la nivelul grupurilor și teritoriilor țintă vizate (indiferent de contribuția PEO)?</p> <p>2. În ce măsură au contribuit intervențiile PEO la îmbunătățirea situației grupurilor țintă în domeniile vizate?</p> <p>3. În ce măsură intervențiile au fost eficiente din punct de vedere al costurilor, sau s-ar fi putut atinge obiectivele vizate prin alte măsuri mai puțin costisitoare?</p> <p>4. Care au fost mecanismele cele mai eficiente și ce factori au influențat rezultatele obținute?</p> <p>5. Ce alte efecte, intenționate sau neintenționate, pozitive sau negative, au avut intervențiile finanțate prin PEO?</p> <p>6. În ce măsură sunt sustenabile rezultatele datorate intervențiilor?</p> <p>7. Ce elemente de inovație și reformă au inclus intervențiile ce nu au ar fi fost posibile fără sprijinul UE?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evaluare bazată pe Teorie; ▪ Evaluare contrafactuală de impact pentru temele unde datele disponibile o permit, conform fișei evaluării și analizei de evaluabilitate; ▪ Sondaje cu grupurile țintă; ▪ Analiza cost-beneficiu; ▪ Evaluarea bazată pe cazuri și compararea lor. 	2028
Evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul Asistenței Tehnice și a aspectelor orizontale	<p>1. Care a fost contribuția sprijinului acordat prin asistență tehnică la creșterea capacității autorităților și beneficiarilor?</p> <p>2. Ce impact au avut rezultatele acțiunilor de comunicare, diseminare și informare?</p> <p>3. Ce factori au influențat eficacitatea sprijinului?</p> <p>4. Ce alte efecte intenționate sau neintenționate ale intervențiilor de sprijin în domeniul AT au existat?</p> <p>5. Cum a fost asigurată, la nivelul intervențiilor, abordarea bazată pe drepturi fundamentale, egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea la nivelul întregului program?</p> <p>6. Care sunt efectele de ansamblu ale programului în ceea ce privește situația educațională și pe piața muncii a persoanelor de etnie romă?</p> <p>7. În ce măsură a fost implementat și respectat principiul privind dezvoltarea durabilă, inclusiv DNSH, în cadrul intervențiilor?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza documentară și a datelor din monitorizarea programului ▪ Interviu (individuale și de grup) cu AM, OIR, beneficiari ▪ Sondaj și interviu cu beneficiari 	2028

Așa cum este menționat anterior, evaluările de implementare și impact privind măsurile de educație și ocupare și (Prioritățile de program 1-9) vor fi organizate pe teme de evaluare definite la nivel de Prioritate.

În funcție de rezultatele "mid-term review", concluziile și recomandările evaluării intermediare și a eventualelor evaluări ad-hoc, în cazul evaluărilor de impact, pentru fiecare prioritate a programului se vor analiza și se vor selecta întrebările de evaluare ale căror răspunsuri vor permite învățarea din lecțiile implementării acestui program și vor conduce la o mai bună planificare și implementare a intervențiilor similare viitoare.

La momentul elaborării planului de evaluare nu a fost identificată nevoia unor studii preliminare. O analiză privind evaluabilitatea impactului va fi realizată însă, împreună cu evaluarea de implementare pentru a asigura că datele identificate la nivelul planului de evaluare sunt disponibile într-un format care va permite Autorității de Management să direcționeze evaluările de impact astfel încât dimensiunea și complexitatea programului să nu genereze un număr mare de întrebări de evaluare în caietele de sarcini, ci, din contră, să permită concentrarea întrebărilor de evaluare în sensul oferirii de răspunsuri utile și utilizabile pentru factorii interesați de implementarea programului.

În cazul în care analiza de evaluabilitate va constata că datele nu sunt disponibile în formatul necesar, sau că nu au calitatea necesară, experții implicați în analiza de evaluabilitate vor propune metode alternative de evaluare, de regulă metode bazate pe teorie și analize statistice fără comparații contrafactice între grupuri, având în vedere că metodele propuse să permită formularea unor răspunsuri adecvate la întrebările de evaluare și să respecte bugetele propuse în planul de evaluare. Utilizarea metodelor alternative nu va presupune modificarea planului de evaluare, deoarece fișele de evaluare incluse în acesta prevăd posibilitatea utilizării unor metode alternative, dacă sunt necesare.

1.5. IMPLEMENTAREA ȘI CALITATEA EVALUĂRII

Implementarea și managementul evaluărilor incluse în prezentul Plan de evaluare se vor realiza în cadrul sistemului de guvernare descris la punctele 1.1 și 1.2, cu respectarea prevederilor Procedurii de Evaluare definită la nivelul AM PEO (Procedura de evaluare a PEO PO.DGPECU.61).

Actorii implicați în managementul și implementarea evaluărilor sunt cei menționați mai sus, astfel: Compartimentul Evaluare Programe, Monitorizare Funcții Delegate din cadrul AM PEO, Comitetul de Coordonare al Evaluării, Comitetul de Monitorizare, precum și Unitatea Centrală de Evaluare din cadrul MIPE.

1.5.1. Managementul evaluărilor

Managementul fiecărei evaluări din cadrul planului de evaluare va fi realizat de managerii de evaluare din cadrul unității de evaluare din AM. Alocarea evaluărilor și responsabilitățile managerului de evaluare în acest sens se vor realiza în conformitate cu prevederile Procedurii de Evaluare definite la nivelul AM. Responsabilitățile au în vedere întreg procesul de evaluare începând cu elaborarea specificațiilor tehnice pentru achiziție, trecând prin toate etapele evaluării și finalizând cu aprobarea rapoartelor de evaluare.

Pentru desfășurarea fiecărei evaluări, managerul de evaluare, împreună cu persoanele desemnate de către șeful DGEP pentru sprijinirea managerului evaluării și cu persoana desemnată din cadrul

Serviciului Asistența Tehnică se vor întâlni cu echipa evaluatorului selectat prin procedura de achiziție publică pentru a discuta aspectele esențiale ale caietului de sarcini, datele disponibile, livrabilele și termenele limită, elementele principale ale Raportului inițial, aspectele detaliate ale caietului de sarcini sau ale ofertei, etc. Toate evaluările vor include cel puțin un raport inițial și un raport de evaluare. Rapoarte intermediare de evaluare sau rapoarte de progres pot fi solicitate, după caz, dacă sunt justificate de durata de realizare a evaluării și volumul mare al datelor disponibile de analizat, așa cum sunt ele estimate la momentul elaborării specificațiilor tehnice pentru evaluare. Managerul de evaluare sprijină evaluatorul, cel puțin prin:

- Furnizarea unei scrisori de sprijinire a evaluatorilor în activitatea de colectare de date;
- Solicitarea de la celelalte departamente din cadrul AM a datelor necesare evaluării și care se regăsesc la AM, centralizarea și transmiterea datelor pentru evaluator;
- Organizarea reuniunilor CCE, pentru colectarea observațiilor membrilor cu privire la livrabilele elaborate; la aceste reuniuni va participa și evaluatorul;
- Formularea de răspunsuri la eventualele solicitări ale evaluatorului în vederea clarificării unor aspecte legate de procesul de evaluare, ori de câte ori este necesar, în limita atribuțiilor și competențelor sale.

La solicitarea managerului de evaluare, structurile responsabile din cadrul AM vor furniza datele și informațiile solicitate de către evaluator, în conformitate cu atribuțiile ce le revin și în limitele lor de competență.

1.5.2. Implementarea evaluărilor. Contractarea de expertiză externă

Implementarea evaluărilor se va realiza prin contractarea de expertiză tehnică externă, care va fi contractată de pe piața de profil conform procedurilor de achiziții publice și procedurilor specifice PEO. Evaluările sunt efectuate de către experți externi independenți din punct de vedere funcțional de autoritățile responsabile pentru implementarea programului.

Evaluatorii vor fi selectați conform normelor legale în vigoare privind achizițiile publice.

Procedurile de achiziții se vor realiza prin direcția specializată din cadrul MIPE. Managerul evaluării, împreună cu persoanele desemnate de către șeful DGEP pentru sprijinirea managerului evaluării și cu persoana desemnată din cadrul Serviciului Asistența Tehnică / departamentului specializat pentru achiziții, dețin responsabilitatea privind elaborarea specificațiilor tehnice/ caietelor de sarcini pentru evaluări, pe baza planului de evaluare, a experienței din evaluări anterioare și a altor informații și recomandări la dispoziția sa (inclusiv recomandările UCE). Specificațiile tehnice sunt supuse consultării cu CCE.

Definirea tipurilor de contracte pentru achiziționarea evaluărilor și a modului de structurare a acestora se va realiza la momentul lansării acestora (i.e. de implementare și impact). Astfel, la acel moment se va decide procedura optimă pentru fiecare dintre evaluările planificate (ex. contract individual, achiziție cu mai multe loturi – corespunzător uneia sau mai multor teme de evaluare – sau acord cadru).

Se recomandă ca pregătirea evaluărilor să fie demarată din timp (cu aproximativ 1 an înaintea perioadei prevăzute pentru începerea implementării acestora). Spre exemplu, pentru evaluarea de implementare prevăzută a avea loc în anul 2026, este recomandată includerea acesteia în planul anual de achiziții publice pentru anul 2025, pentru a acorda suficient timp în vederea desfășurării procedurii de achiziție publică și a evita întârzierile în realizarea evaluărilor

1.5.3 Asigurarea calității evaluărilor

În vederea asigurării calității livrabilelor, managerul de evaluare parcurge următoarele etape:

- Analiza livrabilului transmis de către evaluator și transmiterea de observații ulterior consultării membrilor CCE;
- Completarea Listei de verificare a raportului inițial sau, după caz, a Grilei de verificare a calității raportului de evaluare, pe care o revizuieste în urma analizării punctului de vedere emis de CCE;
- Organizarea reuniunilor CCE pentru evaluarea calității livrabilelor, la care va participa și Evaluatorul;
- Pe baza minutei CCE managerul de evaluare întocmește Nota privind calitatea livrabilului, pe care o pune la dispoziția Evaluatorului.

Aspecte privind disponibilitatea datelor

Unitatea de evaluare va colabora cu celelalte departamente relevante din cadrul AM și cu UCE, în vederea identificării datelor și informațiilor relevante pentru evaluările PEO și, acolo unde este necesar, va iniția acorduri inter-instituționale pentru ca instituțiile administrației publice care dețin date relevante pentru evaluările PEO să le poată pune la dispoziția AM și a Evaluatorilor selectați prin achiziție publică.

1.5.4. Coordonarea evaluărilor cu cele realizate la nivel național/ regional

Se va avea în vedere asigurarea unei bune coordonări între evaluările la nivel național (la nivelul AP) și cele realizate la nivel regional/ sectorial, respectiv – dacă este cazul – între acestea din urmă. Astfel, pe baza prezentului plan de evaluare se va întocmi un calendar detaliat, ce va fi actualizat ulterior de câte ori este nevoie. Pe baza acestuia, unitatea de evaluare din cadrul AM se va coordona cu UCE pentru a asigura faptul că evaluările sunt realizate la timp și că sunt realizate în acord cu nivelul de capacitate al ofertei de evaluare, așa cum este el cunoscut la fiecare moment. Se va încerca, pe cât posibil, distribuirea evaluărilor în timp pentru a asigura că rezultatele evaluărilor sunt disponibile la timp pentru a sprijini deciziile cu privire la program și pentru a asigura că există capacitate suficientă pentru realizarea lor.

1.6. DISEMINAREA ȘI UTILIZAREA CONSTATĂRILOR

Diseminarea este avută în vedere ca proces de promovare și conștientizare care are loc pe parcursul întregului ciclu de evaluare. Sunt planificate activități și instrumente de diseminare, în funcție de grupurile țintă.

Se vor avea în vedere atât utilizatorii direcți (CM, CCE și alte structuri din AM sau MIPE), precum și utilizatorii indirecti (ex. beneficiari, experți din diferite domenii etc.) sau societatea per ansamblu. Detaliem mai o serie de activități și instrumente posibile în funcție de utilizatorii vizați.

Tabelul 4. Modalități de diseminare rezultatelor evaluării

Tip de utilizator	Activități și instrumente posibile
<i>Utilizatori direcți</i>	
Comitetul de Monitorizare a PEO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prezentări ale rezultatelor evaluării în reuniunile CM (prezentări sintetice, care să faciliteze înțelegerea rezultatelor) ▪ Prezentări ale acțiunilor întreprinse pentru implementarea recomandărilor și a progresului realizat în implementarea acestora
Comitetul de Coordonare a Evaluării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dezbaterile și aprobarea rapoartelor de evaluare în CCE ▪ Monitorizarea implementării recomandărilor

Tip de utilizator	Activități și instrumente posibile
Alte structuri din AM sau MIPE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Transmiterea rapoartelor de evaluare și/sau a rezumatelor executive către Unitatea Centrală de Evaluare din cadrul MIPE și alte structuri ale AM ▪ Publicare rapoarte de evaluare/ rezumate executive pe Intranet-ul instituției
<i>Utilizatori indirecti</i>	
Beneficiari Experți în domeniile vizate de intervenții și în domeniul evaluării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diseminare rapoarte prin publicarea pe site-ul programului/ AM și pe site-urile dedicate (www.evaluare-structurale.ro și www.mfe.gov.ro) ▪ Organizare conferințe/ evenimente de diseminare/ Participare la conferințe organizate la nivel național, în cadrul cărora sunt prezentate rezultatele evaluărilor realizate.
<i>Societatea ("Contribuabili")</i>	
Publicul larg	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Publicarea rapoartelor pe site-urile dedicate acestei activități (www.evaluare-structurale.ro și www.mfe.gov.ro) ▪ Elaborarea unor rezumate ale evaluărilor implementate și publicarea lor pe site-urile dedicate menționate anterior, respectiv pe paginile de Social Media ale instituțiilor responsabile cu implementarea programului ▪ Redactarea de către MIPE de comunicate de presă și articole pentru promovarea rezultatelor

În diseminarea rezultatelor, unitatea de evaluare, dar și alți stakeholderi implicați (ex. unitatea de comunicare din cadrul AM) vor ține cont de ghiduri și indicații oferite de organizațiile internaționale sau elaborate la nivel național precum:

- [Disseminating Evaluations | Capacity4dev \(europa.eu\)](#)
- Ghidul Băncii Mondiale privind diseminarea rezultatelor monitorizării și evaluării
- Ghidul pentru elaborarea Planurilor de evaluare aferente programelor finanțate din Politica de Coeziune 2021-2027

Conform contractelor de evaluare încheiate, evaluatorii vor avea și o serie de obligații privind diseminarea evaluărilor, cum ar fi: (i) prezentări sintetice ale rezultatelor, concluziilor și recomandărilor evaluărilor, pentru a fi transmise și discutate cu membrii CCE și CM, (ii) rezumate/sumare executive ale evaluărilor (traduse în engleză) și (iii) prezentări, la cererea AM PEO, pentru afișarea acestora în cadrul evenimentelor, conferințelor, dedicate evaluării la nivel de program.

Utilizarea rezultatelor evaluărilor. Monitorizarea și implementarea recomandărilor

Recomandările incluse în Rapoartele finale de evaluare aprobate, vor fi analizate de către CCE, în vederea preluării lor într-un plan de acțiune, care include responsabilități instituționale și termene limită. O propunere privind planul de acțiune poate fi inclusă de Evaluator în raportul de evaluare, dar aceasta poate fi modificată de CCE. Mai precis, membrii CCE vor analiza recomandările propuse de către evaluatori și vor selecta acele recomandări care urmează să fie implementate, motivând eventuala neinclușare a altor recomandări.

Recomandările reținute de CCE sunt introduse în registrul de evidență a recomandărilor rapoartelor de evaluare. Monitorizarea implementării recomandărilor se va realiza anual de către reprezentanții unității de evaluare din cadrul AM, iar rezultatele vor fi prezentate CM.

1.7. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE DE EVALUARE

Având în vedere cadrul de guvernare stabilit la nivel național în domeniul evaluării și schimbările intervenite în perioada 2021-2027 față de perioada 2014-2020, o serie de acțiuni sunt necesare pentru

asigurarea capacității de evaluare a AM PEO/ unității de evaluare, pentru care sarcinile de gestiune a evaluărilor de program sunt noi.

Acțiunile de creștere a capacității de evaluare vor avea în vedere asigurarea competențelor necesare pentru gestiunea evaluărilor și asigurarea calității acestora la nivelul AM. De asemenea, acțiunile vor urmări și asigurarea competențelor necesare la nivelul membrilor CCE și, după caz, a membrilor CM.

În cadrul contractelor de evaluare sau în cadrul unor contracte separate, AM poate achiziționa servicii care să susțină capacitatea instituțională de evaluare a AM. Aceste servicii vor include organizarea unor ateliere sau conferințe, vizite de studiu, sesiuni de formare sau alte acțiuni relevante în domeniul întăririi capacității instituționale de evaluare.

Acțiunile planificate pentru dezvoltarea capacității de evaluare la nivelul AM includ:

- Participarea la activitatea Grupului de Lucru pentru Evaluare (GLE). GLE este coordonat de UCE și are ca scop sprijinirea pentru elaborarea și implementarea planurilor de evaluare, discutarea și schimbul de experiență în domeniu, precum și organizarea de sesiuni de formare/training în domeniul evaluării pentru personalul cu responsabilități de evaluare.
- Participarea la sesiuni de formare fizice și online, în sistem clasic (învățare sincronă în grupe) și în sistem e-Learning, cu parcurgere individuală, asincronă și auto dirijată.
- Participarea la reuniunile și activitățile Rețelei de Evaluare din România (RER) animată de UCE.
- Alte tipuri de acțiuni: spre exemplu, participarea în cadrul rețelelor de evaluare organizate la nivelul Comisiei Europene, documentarea de pe site-ul dedicat evaluării din România www.evaluare-structurale.ro.

1.8. RESURSE DISPONIBILE ȘI PLANIFICAREA ÎN TIMP A EVALUĂRII

Bugetul total pentru realizarea evaluărilor și studiilor cu privire la PEO este de 2.000.000 Euro, conform alocării financiare pentru Prioritatea Asistență Tehnică a programului.

Bugetul va fi distribuit între evaluările de implementare, de impact (inclusiv pentru AT), respectiv activități de creștere a capacității de evaluare în cadrul AM. Această alocare bugetară poate fi modificată la momentul elaborării planurilor anuale de achiziții publice pentru anii 2026 (în vederea achiziționării evaluării de implementare) și 2027 (în vederea achiziționării evaluării de impact din 2028/2029).

Bugetul pentru diseminarea rezultatelor evaluărilor va fi inclus în toate evaluările și evaluatorii contractați vor avea obligația desfășurării unor activități de diseminare. Având în vedere complexitatea metodelor și analiza bugetelor disponibile pentru evaluări în perioada anterioară de programare, resursele disponibile, finanțate prin P10 a PEO, au fost distribuite în modul următor:

Tabelul 5. Repartizarea resurselor pentru evaluări

Funcțiile de evaluare și principalele activități	Durata	Costul estimat (Euro)
Evaluarea de implementare a Programului Educație și Ocupare (Prioritățile 1-9)	2026	650.000*
Evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul ocupării și educației (Prioritățile 1-9)	2028	1.050.000*
Evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul Asistenței Tehnice (P10) și a aspectelor orizontale	2028	150.000*
Evaluări ad-hoc	Până în 2028	100.000*
Activități de creștere a capacității de evaluare în cadrul AM	Până în 2027	50.000*

* Alocarea privind distribuția bugetului între evaluările de implementare și de impact, evaluările ad-hoc, precum și activitățile de creștere a capacității de evaluare este orientativă. Astfel, aceasta alocare bugetară poate fi modificată la momentul elaborării planurilor anuale de achiziții publice.

PARTEA 2 PLANIFICAREA EVALUĂRILOR

2.1 LISTE DE EVALUĂRI ȘI CALENDARUL EVALUĂRILOR

Tabelul 6. Prezentarea succintă a evaluărilor planificate

Nr. sau cod	Numele evaluării	Conținutul și sfera de acoperire a evaluării				Perioada	Bugetul alocat (EUR)
		Prioritate și intervenții	Tipul evaluării	Criterii de evaluare	Principalele abordări metodologice		
1	Evaluarea de implementare a Programului Educație și Ocupare	Prioritățile 1-9	Evaluarea de implementare	Eficacitatea, relevanța și coerența intervențiilor	Abordarea bazată pe analiza datelor la nivelul programului; Abordare calitativă; Analiza de evaluabilitate (metodologia propusă pentru evaluările ulterioare prezentate în fișele de evaluare ia în considerare alternative în cazul în care analiza de evaluabilitate constată că evaluarea contrafactuală de impact sau alte metode de evaluare nu se pot realiza)	2026	650.000
2	Evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul ocupării și educației	Prioritățile 1-9	Evaluare de impact	Relevanța, eficacitatea, eficiența, sustenabilitate a și valoarea adăugată	Evaluare bazată pe Teorie; Evaluare contrafactuală de impact (în măsura în care rezultă că e posibilă conform analizei de evaluabilitate); Sondaje cu grupurile țintă; Analiza cost-beneficiu; Evaluarea bazată pe cazuri și compararea lor.	2028 - 2029	1.050.000
3	Evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul Asistenței Tehnice și a aspectelor orizontale	Prioritatea 10 și aspecte orizontale din toate prioritățile PEO	Evaluare de impact	Eficacitatea, vizibilitatea, inclusivitatea, nondiscriminare.	Abordarea bazată pe analiza datelor la nivelul programului; Abordare calitativă	2028 - 2029	150.000

2.2. FIȘELE EVALUĂRILOR PLANIFICATE

1. Evaluarea de implementare a Programului Educație și Ocupare (Prioritățile 1-9)	
Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Prioritățile 1-9 (toate OS corespunzătoare)
Tipurile de intervenții care se evaluează	<ul style="list-style-type: none"> • Tema 1: Evaluarea măsurilor privind modernizarea instituțiilor pieței muncii (P1) • Tema 2: Evaluarea măsurilor privind valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii (P2) • Tema 3: Evaluarea măsurilor privind creșterea accesului pe piața muncii pentru toți (P3) • Tema 4: Evaluarea măsurilor de sprijinire a antreprenoriatului și economiei sociale (P4) • Tema 5: Evaluarea măsurilor privind îmbunătățirea participării copiilor la educația ante-preșcolară și preșcolară (P5) • Tema 6: Evaluarea măsurilor privind prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație (P6) • Tema 7: Evaluarea măsurilor privind creșterea calității ofertei de educație și formare profesională (P7) • Tema 8: Evaluarea măsurilor privind creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic (P8) • Tema 9: Evaluarea măsurilor privind consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții (P9)
Tip de evaluare	Evaluare de implementare
Aspectele vizate și logica evaluării	<p>Evaluarea urmărește două aspecte principale pentru fiecare prioritate: analiza implementării intervențiilor finanțate până la finalul anului 2025, dar și analiza pregătirii apelurilor pe fiecare prioritate, în cazul în care mai sunt apeluri care urmează să fie lansate. Sunt vizate intervenții incluse în domeniul ocupării (prioritățile 1-4) și educației (5-9). Fiecărei priorități îi revine o temă de evaluare.</p> <p>Se are în vedere evaluarea implementării din perspectiva criteriilor de evaluare formulate de Ghidul Better Regulation. Astfel, pentru evaluarea de implementare, criteriile de evaluare sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - relevanță, - eficacitate - coerență <p>Fiecare temă de evaluare va fi abordată separat. Se va răspunde la toate întrebările de evaluare formulate (corespunzător criteriilor de evaluare) pentru fiecare dintre cele 9 teme de evaluare.</p>
Când va fi implementată evaluarea	2026
Principalele întrebări de evaluare	<p>Întrebările de evaluare se adresează pentru fiecare temă evaluată și vizează nevoile de informare identificate / aspectele principale vizate de evaluare prezentate anterior:</p> <p>1. În ce măsură programul răspunde nevoilor grupurilor țintă vizate?</p>

Întrebări secundare:

- 1.1. Care sunt categoriile de persoane din grupurile țintă vizate de program pentru care sunt finanțate cele mai multe operațiuni/proiecte?
- 1.2. Există categorii de persoane din grupurile țintă vizate de program a căror nevoi nu sunt acoperite?
- 1.3. În ce măsură beneficiarii strategici vizați de program au planificat proiectele prin consultarea factorilor interesați și au realizat analize utile pentru planificarea proiectelor și creșterea relevanței lor?
- 1.4. Cum s-a realizat distribuția teritorială (la nivel regional, județean, rural/urban) a fondurilor pentru a răspunde nevoilor celor mai prezente ale grupurilor țintă vizate de program?
- 1.5. În ce măsură finanțarea disponibilă a fost accesată în regiunile și zonele în care era cel mai necesară și care sunt regiunile și zonele slab acoperite de intervențiile selectate pentru finanțare?

2. În ce măsură beneficiarii vizați de program au capacitatea de a accesa și utiliza fondurile disponibile?

Întrebări secundare:

- 2.1. În cazul în care au avut nevoie, beneficiarii au primit sprijin pentru planificarea proiectelor și pregătirea implementării?

3. În ce măsură mecanismele de implementare a programului și proiectelor sunt adecvate pentru atingerea obiectivelor de program?

Întrebări secundare:

- 3.1. În ce măsură au fost integrate lecțiile învățate din perioadele anterioare de programare în implementarea PEO și design-ul intervențiilor?
- 3.2. În ce măsură sprijinul oferit este suficient de motivant pentru beneficiari și grupurile țintă, astfel încât să asigure implicarea lor?
- 3.3. Dacă există, care sunt procedurile și practicile de la nivelul programului și specifice FESI care generează dificultăți în lansarea apelurilor, evaluarea, contractarea și implementarea proiectelor? Ce măsuri ar trebui luate pentru a înlătura acești factori?
- 3.4. Care sunt factori externi, inclusiv cei care țin de cadrul strategic și legislativ, care influențează pozitiv sau negativ implementarea programului?
- 3.5. Care sunt factorii, interni și externi programului, care sprijină lansarea apelurilor, evaluarea, contractarea și implementarea proiectelor?
- 3.6. Ce măsuri pot fi luate pentru a facilita suplimentar lansarea apelurilor, evaluarea, contractarea și implementarea proiectelor, acolo unde acești factori nu sunt prezenți?

4. În ce măsură este asigurată complementaritatea cu alte intervenții?

Întrebări secundare:

- 4.1. Cum se asigură, prin designul apelurilor și implementarea PEO, complementaritatea cu strategiile UE și naționale? În ce măsură PEO contribuie, prin proiectele pe care le finanțează, la implementarea acestor strategii?
- 4.2. În ce măsură există sinergii între intervențiile PEO (inclusiv la nivel de program) și cele finanțate din alte programe: PoIDS, PNRR, PTJ, Programele Regionale, Erasmus+ etc.?

5. În ce măsură există date care să sprijine evaluarea de impact prin metode statistice și contrafactice, pentru fiecare prioritate?

Abordare metodologică și metode posibile	<p>Analiza datelor privind implementarea programului și analiza calitativă</p> <p>Abordarea bazată pe analiza datelor la nivelul programului, utilizând următoarele metode:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza datelor de la nivelul programului (proiecte depuse, respinse, punctaje acordate și motive de respingere a proiectelor etc); - Analiza secundară a datelor culese de beneficiari, prin sondaj; - Analiza datelor de la nivel național privind nevoile de intervenții - date de la Ministerul Muncii, ANOFM, Ministerul Educației, ONRC, MF, ANPIS; <p>Abordare calitativă, utilizând următoarele metode:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza documentară (a ghidurilor, strategiilor naționale, programelor complementare, documente pentru apeluri în pregătire etc.); - Analiza procedurală referitoare la mecanismele de implementare (procese, proceduri și practici) - Interviu (individuale și de grup) cu beneficiari, AM și OI, grupuri țintă
Surse de date	<p>Date primare și secundare.</p> <p>Se vor utiliza date existente astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Date din sistemul de monitorizare al programului (SMIS/MySMIS) - Cererile de finanțare depuse de beneficiari (eventual pe baza unui eșantion) - Date statistice din recensământul 2021 de la INS - Date statistice anuale referitoare la aspecte ce țin de ocupare, educație, incluziune socială (baza de date Tempo) - Datelor la nivel național și județean privind nevoile de intervenții în ocupare și educație, din bazele de date gestionate de Ministerul Muncii, ANOFM, Ministerul Educației, ONRC, MF, ANPIS etc. <p>Se vor colecta date de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beneficiarii de finanțare prin interviuri (și eventual sondaje) - AM și OI prin interviuri - Grupuri țintă ale programului
Cum se va implementa evaluarea	<p>Evaluator extern, contractat prin procedură de achiziție publică</p>
Asigurarea calității	<p>Calitatea evaluării se va asigura prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Includerea în procedura de contractare a criteriilor relevante privind calitatea metodologiei de evaluare; - Monitorizarea realizării evaluării pe parcursul desfășurării, de către managerul de evaluare de la nivelul AM; - Analiza calității raportului inițial și raportului de evaluare pe baza grilelor standardizate; - Discutarea și aprobarea rapoartelor, doar la momentul la care îndeplinesc toate criteriile de calitate din grilele menționate, de către Comitetul de Coordonare a Evaluării
Costul planificat (Euro)	<p>Aproximativ 650.000 EUR*</p>

2. Evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul ocupării și educației (Prioritățile 1-9)

Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Prioritățile 1-9 (toate OS corespunzătoare)
Tipurile de intervenții care se evaluează	<p>Evaluarea acoperă toate intervențiile cuprinse în Prioritățile 1-9 din PEO. Fiecărei priorități îi revine o temă de evaluare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tema 1: Evaluarea măsurilor privind modernizarea instituțiilor pieței muncii (P1) • Tema 2: Evaluarea măsurilor privind valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii (P2) • Tema 3: Evaluarea măsurilor privind creșterea accesului pe piața muncii pentru toți (P3) • Tema 4: Evaluarea măsurilor de sprijinire a antreprenoriatului și economiei sociale (P4) • Tema 5: Evaluarea măsurilor privind îmbunătățirea participării copiilor la educația ante-preșcolară și preșcolară (P5) • Tema 6: Evaluarea măsurilor privind prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație (P6) • Tema 7: Evaluarea măsurilor privind creșterea calității ofertei de educație și formare profesională (P7) • Tema 8: Evaluarea măsurilor privind creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic (P8) • Tema 9: Evaluarea măsurilor privind consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții (P9)
Tip de evaluare	Evaluare de impact
Aspectele vizate și logica evaluării	<p>Evaluarea va urmări să analizeze impactul intervențiilor în domeniul educației și ocupării din perspectiva relevanței, eficacității, eficienței, coerenței, sustenabilității și valorii adăugate. Evaluarea va avea în vedere:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Progresul înregistrat la nivelul grupurilor și teritoriilor țintă vizate (evoluție sectorială indiferent de contribuția PEO). ○ Măsura în care intervențiile finanțate prin PEO au contribuit la progresul în sectoarele vizate / contribuția intervențiilor la atingerea rezultatelor așteptate și factorii care au influențat rezultatele obținute. ○ Măsura în care costurile investițiilor sunt justificate în raport cu impactul obținut și identificarea celor mai eficiente pachete de măsuri ○ Identificarea altor efecte, intenționate sau neintenționate ale intervențiilor. ○ Măsura în care se mențin rezultatele obținute datorate intervențiilor și identificarea factorilor care favorizează menținerea rezultatelor. ○ Identificarea elementelor de inovație și reformă ale intervențiilor. <p>Evaluarea va fi împărțită pe teme, fiecare temă vizând de regulă o Prioritate a programului. În total, evaluarea va avea 9 teme de evaluare. Fiecare temă de evaluare va fi abordată separat, cu analiza fiecărui criteriu de evaluare și răspunzându-se la întrebările de evaluare formulate.</p>
Când va fi implementată evaluarea	2028 - 2029

Întrebările de evaluare generale se aplică pentru toate temele evaluate și acoperă nevoile de informare identificate/ aspectele principale vizate de evaluare prezentate anterior. În cazul întrebărilor suplimentare, se menționează aplicabilitatea acestora în funcție de temele de evaluare.

1. Care este evoluția înregistrată la nivel strategic și legislativ, dar și la nivelul grupurilor și teritoriilor țintă vizate de intervenții (indiferent de contribuția PEO)?

Se vor analiza aspecte precum cele listate mai jos, fără a se limita la acestea, având în vedere pentru fiecare particularitățile de gen, vârstă (inclusiv încadrarea în cicluri de studii), vulnerabilitate și dizabilitate:

- evoluția la nivel național și regional a situației pe tipuri de grupuri țintă și per ansamblu. Se vor avea în vedere toate grupurile vizate de intervenții (ex. copii comunități dezavantajate, din familii monoparentale, cu CES, în pericol de abandon școlar; tineri NEETS, care părăsesc sistemul de protecție, care provin din medii dezavantajate, care au dizabilități; persoane care au părăsit timpuriu sistemul educațional; victime ale violenței domestice și de gen; persoane care suferă de dependențe etc.)
- evoluția sectorială a accesului la măsuri de ocupare integrate și adaptate la nevoile grupurilor țintă, cu accent pe consiliere și învățare la locul de muncă, evoluția accesului la locuri de muncă și a nivelului de ocupare, inclusiv în funcție de domenii și de calitatea locurilor de muncă, respectiv evoluția accesibilității, participării și calității sistemului de educație și formare;
- evoluția nivelului de incluziune, respectiv a segregării și a discriminării în educație, formare și la locul de muncă.

2. În ce măsură au contribuit intervențiile PEO la îmbunătățirea situației grupurilor țintă în domeniile vizate?

Plecând de la constatările aferente răspunsului la întrebarea precedentă de evaluare, se vor determina schimbările survenite la nivelul grupurilor/ teritoriilor vizate de intervențiile PEO (efecte brute) și contribuția programului la schimbările observate (impactul net al programului). Se va urmări stabilirea impactului net al programului la nivelul fiecărui grup țintă în parte.

Întrebări secundare de evaluare:

- **Pentru Tema 1:**
 - Care este impactul intervențiilor privind SPO asupra ratei de ocupare și îmbunătățirii nivelului de calificare pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă
 - Care este impactul investițiilor în domeniul consolidării dialogului social asupra creșterii capacității partenerilor sociali de a se implica în dialogul social și în ceea ce privește gradul de implicare a societății civile în domeniul politic, economic și social?
- **Pentru Tema 3:**
 - Care este contribuția intervențiilor la creșterea angajabilității femeilor, respectiv la egalitatea de gen în privința veniturilor?
- **Pentru Tema 4:**
 - Care este contribuția intervențiilor la creșterea inserției socio-profesionale a lucrătorilor cu dizabilități și a celor defavorizați?
- **Pentru Tema 5:**
 - Care este contribuția investițiilor la dezvoltarea sistemului de asigurare a calității sistemului de ÎETC și respectiv la operaționalizarea acestuia?
 - Care este contribuția investițiilor la creșterea calității și disponibilității servicii ÎETC, respectiv a accesului elevilor la acestea?

- Care este contribuția investițiilor la creșterea participării la ÎETC și măsura în care intervențiile au contribuit la o creștere a participării grupurilor dezavantajate la ÎETC, respectiv la o reducere a decalajelor rural-urban pentru acest nivel de educație?
- **Pentru Tema 7:**
 - Care este contribuția intervențiilor la îmbunătățirea calității educației și creșterea relevanței educației pentru piața muncii?
 - Care este contribuția investițiilor la o creștere a participării la educație, respectiv la o creștere a nivelului de competențe (în special pentru grupurile dezavantajate)?
- **Pentru Tema 8:**
 - Care este contribuția intervențiilor creșterea calității IPT, inclusiv prin prisma resurselor umane implicate, respectiv a calității ofertei educaționale și a relevanței acesteia pentru piața muncii?
 - Care este impactul intervențiilor asupra măsurii în care sistemul ÎPT este capabil să răspundă provocărilor pieței muncii, în special a celor legate de progresul tehnologic și nevoilor în continuă schimbare?
 - Care este contribuția intervențiilor la îmbunătățirea accesibilității și creșterea participării la ÎPT, respectiv reducerea abandonului școlar în acest domeniu?
- **Pentru Tema 9:**
 - Care este contribuția intervențiilor la îmbunătățirea accesibilității și creșterea participării la ÎPV?
 - Care este contribuția intervențiilor la creșterea calității și relevanței ÎPV (inclusiv prin prisma resurselor umane implicate și a calității ofertei educaționale)?

3. În ce măsură intervențiile au fost eficiente din punct de vedere al costurilor, sau s-ar fi putut atinge obiectivele vizate prin alte măsuri mai puțin costisitoare?

Analiza va urmări să identifice dacă există soluții alternative, mai eficiente, de atingere a rezultatelor și a impactului net / contribuției programului așa cum au fost ele determinate la întrebările precedente de evaluare. Deoarece nu se așteaptă ca majoritatea intervențiilor să genereze beneficii economice, evaluarea va avea în vedere analiza cost-eficacitate sau analiza cost-beneficiu doar pentru Temele 2 și 4, în măsura în care datele vor permite acest lucru.

4. Care au fost mecanismele cele mai eficace și ce factori au influențat rezultatele obținute?

Răspunsul la întrebare va analiza atât măsura în care design-ul intervențiilor a fost adecvat pentru a contribui la impactul pozitiv al acestora (ex. măsura în care intervențiile pentru tinerii NEETs includ o secvențialitate corectă a acestora, astfel încât să le identifice nevoile și să îi sprijine pentru a găsi locuri de muncă sustenabile și a-și dezvolta competențe de gestionare a carierei; măsura în care sunt furnizate servicii integrate), cât și măsura în care a existat factori la nivel de sistem care afectează impactul.

Întrebări secundare de evaluare (valabile pentru toate temele de evaluare):

- 4.1. Care sunt tipurile de intervenții care au funcționat cel mai bine pentru îmbunătățirea situației principalelor grupuri vizate de intervenții? Care este profilul grupurilor țintă pentru care intervențiile au funcționat cel mai bine și pentru care au avut un impact mai redus?
- 4.2. Care sunt dificultățile pentru intervențiile care au generat rezultate sub așteptări, dacă este cazul, și care este modulul în care ar

putea fi îmbunătățite aceste intervenții?

5. Ce alte efecte, intenționate sau neintenționate, pozitive sau negative, au avut intervențiile finanțate prin PEO?

6. În ce măsură sunt sustenabile rezultatele datorate intervențiilor?

Răspunsurile la această întrebare de evaluare vor analiza măsura în se menține pe termen lung efectele asupra grupurilor țintă și a organizațiilor sprijinite (ex. parteneri sociali, angajatori, antreprenori sociali, instituții de învățământ).

Întrebări secundare de evaluare (valabile pentru toate temele de evaluare):

6.1 În ce măsură au beneficiarii capacitatea financiară de a susține investițiile pe termen lung?

6.2 În ce măsură sunt intervențiile scalabile?

7. Ce elemente inovație și reformă au inclus intervențiile ce nu au ar fi fost posibile fără sprijinul UE?

Pentru fiecare temă de evaluare, se vor identifica elementele de inovație și reformă incluse în intervenții, datorate sprijinului primit prin FSE.

Pe baza răspunsului formulat pentru fiecare întrebare de evaluare, pentru fiecare temă, vor fi reflectate în concluziile evaluării lecții învățate și bune practici care conduc la impactul programului.

Pentru toate temele de evaluare (și prioritățile care le corespund), se va utiliza **Evaluarea bazată pe teorie**, recomandat: analiza contribuției, pe baza datelor culese la nivelul unui eșantion de beneficiari și a studiilor de caz.

Pentru Temele 1, 2, 3, 4, 6 și 9, se va utiliza **Evaluarea contrafactuală de impact, în măsura în care rezultă că e posibilă conform analizei de evaluabilitate**.

Metodologia și setul minim de date pentru fiecare Temă în parte sunt detaliate mai jos:

Tema 1:

- Evaluare Bazată pe Teorie
- Evaluare Contrafactuală de Impact; set minim de date: date culese prin intermediul sondajelor cu grupul țintă, utilizând baza de date pusă la dispoziție de SPO

Tema 2:

- Evaluare Bazată pe Teorie
- Evaluare Contrafactuală de Impact; set minim de date: date culese prin intermediul sondajelor cu grupul țintă, utilizând baza de date pusă la dispoziție de SPO, respectiv cu analiză de date secundare (de la ONRC, MF)
- Analiza cost-beneficiu pe baza rezultatelor evaluării contrafactice (beneficii) și a datelor financiare ale programului (alocare, absorbție) (costuri)

Tema 3:

- Evaluare Bazată pe Teorie

Abordare metodologică și metode posibile

	<ul style="list-style-type: none"> • Evaluare Contrafactuală de Impact; set minim de date: date de la nivelul grupurilor țintă <p><u>Tema 4:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluare Bazată pe Teorie • Evaluare Contrafactuală de Impact; set minim de date: date secundare (de la ONRC, MF) și date obținute prin sondaj • Analiza cost-beneficiu pe baza rezultatelor evaluării contrafactice (beneficii) și a datelor financiare ale programului (alocare, absorbție) (costuri) <p><u>Tema 5:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluare Bazată pe Teorie • Evaluarea bazată pe cazuri și compararea lor <p><u>Tema 6:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluare Bazată pe Teorie • Evaluare Contrafactuală de Impact; set minim de date: date culese prin intermediul sondajelor cu grupul țintă, respectiv cu analiză de date secundare (ex. de la Ministerul Educației) <p><u>Tema 7:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluare Bazată pe Teorie • Evaluarea bazată pe cazuri și compararea lor <p><u>Tema 8:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluare Bazată pe Teorie • Evaluarea bazată pe cazuri și compararea lor <p><u>Tema 9:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluare Bazată pe Teorie • Evaluare Contrafactuală de Impact; set minim de date: date culese prin intermediul sondajelor cu grupul țintă. <p>Pentru toate prioritățile/temele incluse în evaluare, se vor avea în vedere: (i) analiza documentelor și legislativă și analiza secundară sau statistică a datelor administrative, de la nivel de program indicatori, financiare și alte date referitoare la grupul țintă, precum și (ii) utilizarea Sondajelor cu grupurile țintă, pentru a sprijini EBT și ECI.</p> <p>În funcție de disponibilitatea datelor, se poate adapta și extinde utilizarea evaluării contrafactice de impact, respectiv a evaluării bazată pe cazuri și compararea lor.</p>
Surse de date	<p>Date primare și secundare.</p> <p>Se vor utiliza date existente, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Date din sistemul de monitorizare al programului (SMIS/MySMIS) - Cererile de finanțare depuse de beneficiari (eventual pe baza unui eșantion) - Date statistice anuale referitoare la aspecte ce țin de ocupare, educație, incluziune socială (baza de date Tempo) - Datelor la nivel național, județean și local privind nevoile de intervenții în ocupare și educație, din bazele de date gestionate de Ministerul Muncii, ANOFM, Ministerul Educației, ONRC, Ministerul Finanțelor.

	<p>Se vor colecta date de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beneficiarii de finanțare – prin interviuri/sondaje/FG - Grupuri țintă – prin sondaje - AM și OI - prin interviuri
Cum se va implementa evaluarea	Evaluator extern, contractat prin procedură de achiziție publică
Asigurarea calității	<p>Calitatea evaluării se va asigura prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Includerea în procedura de contractare a criteriilor relevante privind calitatea metodologiei de evaluare; - Monitorizarea realizării evaluării pe parcursul desfășurării, de către managerul de evaluare de la nivelul AM; - Analiza calității raportului inițial și raportului de evaluare pe baza grilelor standardizate; - Discutarea și aprobarea rapoartelor, doar la momentul la care îndeplinesc toate criteriile de calitate din grilele menționate, de către Comitetul de Coordonare a Evaluării
Costul planificat (Euro)	Aproximativ 1.050.000 EUR*

3. Evaluarea de impact a intervențiilor PEO în domeniul Asistenței Tehnice (P10) și a aspectelor orizontale

Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Evaluarea acoperă prioritatea 10 din PEO, dedicată asistenței tehnice, respectiv aspectele orizontale cuprinse în toate prioritățile programului.
Tipurile de intervenții care se evaluează	Evaluarea acoperă intervențiile dedicate asistenței tehnice, finanțate prin Prioritatea 10, respectiv includerea principiilor orizontale în toate prioritățile.
Tip de evaluare	Evaluare de impact
Aspectele vizate și logica evaluării	<p>Evaluarea va urmări să analizeze impactul intervențiilor în asistenței tehnice și implementarea principiilor orizontale din perspectiva eficacității, vizibilității, inclusivității și nondiscriminării. Evaluarea va fi împărțită în următoarele două teme de evaluare și va avea în vedere:</p> <p>a. În privința asistenței tehnice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Măsura în care sprijinul prin asistență tehnică a contribuit la creșterea capacității autorităților și beneficiarilor și identificarea modalității în care se poate realiza creșterea capacității autorităților și beneficiarilor de o manieră cât mai eficace. • Identificarea rezultatelor acțiunilor de comunicare, diseminare și informare și a modului în care se pot realiza aceste activități de o manieră cât mai eficace. • Identificarea altor efecte intenționate sau neintenționate ale intervențiilor de sprijin în domeniul AT. <p>b. În privința evaluării aspectelor orizontale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modul în care se asigură abordarea bazată pe drepturi fundamentale, egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea la nivelul întregului program. • Modul în care se asigură respectarea principiului privind dezvoltarea durabilă, inclusiv DNSH.
Când va fi implementată evaluarea	2028 -2029
Principalele întrebări de evaluare	<p>Întrebările principale de evaluare corespund celor două teme de evaluare și acoperă nevoile de informare identificate:</p> <p>În privința asistenței tehnice</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Care a fost contribuția sprijinului acordat prin asistență tehnică la creșterea capacității autorităților și beneficiarilor? 2. Ce impact au avut rezultatele acțiunilor de comunicare, diseminare și informare? 3. Ce factori au influențat eficacitatea sprijinului? 4. Ce alte efecte intenționate sau neintenționate ale intervențiilor de sprijin în domeniul AT au existat? <p>În privința evaluării aspectelor orizontale.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Cum a fost asigurată, la nivelul intervențiilor, abordarea bazată pe drepturi fundamentale, egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea la nivelul întregului program? 6. Care sunt efectele de ansamblu ale programului în ceea ce privește situația educațională și pe piața muncii a persoanelor de etnie romă?

	<p><i>Se vor avea în vedere următoarele elemente: măsurile care au adresat cel mai mult îmbunătățirea situației persoanelor de etnie romă; efectele acestor măsuri, în particular, și efectele de ansamblu ale PEO; factorii și mecanismele care sprijină implementarea măsurilor; eventuale efecte neintenționate asupra persoanelor de etnie romă.</i></p> <p>7. În ce măsură a fost implementat și respectat principiului privind dezvoltarea durabilă, inclusiv DNSH, în cadrul intervențiilor?</p>
Abordare metodologică și metode posibile	<p>Metodologie mixtă: analiza cantitativă a datelor de la nivelul programului și a datelor culese prin sondaje și analiza calitativă.</p> <p>Metodele posibile includ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza datelor privind realizările și rezultatelor proiectelor, respectiv a datelor referitoare la grupurile țintă - Sondaje cu: beneficiarii de asistență tehnică, beneficiarii de program, grupurile țintă ale acțiunilor de comunicare și ale intervențiilor dedicate persoanelor de etnie romă. - Interviuri (individuale și de grup) cu beneficiari, AM și OI, persoane din grupurile țintă și/ sau focus-grupuri - Analiza documentară.
Surse de date	<p>Date primare și date secundare</p> <p>Se vor utiliza date existente, astfel:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Date din sistemul de monitorizare al programului (SMIS/MySMIS) o Datele despre grupul țintă al programului (SMIS/ MySMIS/ alte instrumente utilizate de AMPECU) o Documente aferente apelurilor de proiecte și proiectelor selectate prin eșantion o Date statistice anuale referitoare la aspecte ce țin de ocupare, educație, incluziune socială (baza de date Tempo) <p>Se vor colecta date de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Beneficiarii de finanțare – prin interviuri individuale și de grup o Grupuri țintă – prin sondaje o AM și OI - prin interviuri
Cum se va implementa evaluarea	<p>Evaluator extern, contractat prin procedură de achiziție publică</p>
Asigurarea calității	<p>Calitatea evaluării se va asigura prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Includerea în procedura de contractare a criteriilor relevante privind calitatea metodologiei de evaluare; - Monitorizarea realizării evaluării pe parcursul desfășurării, de către managerul de evaluare de la nivelul AM; - Analiza calității raportului inițial și raportului de evaluare pe baza grilelor standardizate; - Discutarea și aprobarea rapoartelor, doar la momentul la care îndeplinesc toate criteriile de calitate din grilele menționate, de către Comitetul de Coordonare a Evaluării
Costul planificat (Euro)	<p>Aproximativ 150.000 EUR*</p>

* Alocarea privind distribuția bugetului între evaluările de implementare și de impact este orientativă. Astfel, aceasta alocare bugetară poate fi modificată la momentul elaborării planurilor anuale de achiziții publice pentru anii 2025-2026 (în vederea achiziționării evaluării de implementare) și 2027-2028 (în vederea achiziționării evaluării de impact).

Anexa 1. Analiza documentară

Introducere

Programul de Educație și Ocupare 2021-2027 (PEO), finanțat prin Fondul Social European, înglobează în Teoriile Schimbării o parte din lecțiile învățate din programele precedente, Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 (POSDRU), respectiv Programul Operațional Capital Uman 2014-2020 (POCU). Cu toate acestea, schimbări legislative importante, precum promulgarea Legii Educației în iulie 2023, respectiv încheierea evaluărilor de impact pentru POCU Ocupare și Educație tot în vara anului 2023, atrag atenția asupra nevoii de a lua în considerare potențiale schimbări importante sau aspecte care nu au fost luate în calcul în etapa de programare, în special pentru că țin de implementare.

Analiza documentară cuprinde două aspecte: elemente de impact și în special mecanisme care ar putea fi controlate în designul și implementarea programului, astfel încât să fie maximizate rezultatele pozitive, și care pot fi urmărite prin evaluări, respectiv aspecte metodologice care au funcționat sau care au afectat precedentele demersuri de evaluare.

Planul de Evaluare încorporează lecțiile învățate din perioadele anterioare de programare, așa cum rezultă din evaluările realizate. Astfel, în perioada de programare 2014-2020, Programul Operațional Capital Uman a inclus intervențiile în domeniul Educației și Ocupării alături de cele în domeniul Incluziunii Sociale, la care s-a adăugat Asistența Tehnică. Conform planului de evaluare a POCU, fiecărui domeniu i-au revenit o serie de evaluări: o evaluare retrospectivă a intervențiilor POSDRU, o evaluare intermediară (majoritatea fiind implementate în perioada 2018-2020), respectiv o evaluare sumativă, având ca termen anul 2023. Pe lângă acestea, o evaluare a contribuției POCU la creșterea ocupării în rândul tinerilor NEETs a fost realizată în 2015.

Evaluările și-au arătat utilitatea și au inclus demersuri complexe de cercetare și analiză a datelor, utilizând cu precădere Evaluarea Bazată pe Teorie și Evaluarea Contrafactuală de Impact. Cu toate acestea, mai multe provocări au influențat relevanța lor și posibilitatea de a surprinde impactul conform așteptărilor din plan. O serie de aspecte subliniate în Raportul privind analiza instituțională, procedurală și legislativă pentru programele operaționale finanțate din FESI 2014-2020 realizat de către Banca Mondială (P174133) au fost luate în calcul ca lecții învățate pentru prezentul plan de evaluare:

- Evaluările nu s-au concentrat întotdeauna pe soluții de acțiune, majoritatea fiind evaluări de impact care au surprins doar prin anumite întrebări de evaluare aspecte de implementare și prea târziu pentru a face schimbări relevante. Deoarece multe intervenții au întâmpinat provocări semnificative în implementare, echilibrul între evaluările de impact și de implementare trebuie să fie asigurat în actualul plan de evaluare;
- Contractele aferente evaluărilor au avut valori mari și au fost ambițioase ca arie de cuprindere, fiind necesară o împărțire mai eficientă a lor;
- Au fost întâmpinate întârzieri semnificative în implementarea evaluărilor din cauza achizițiilor publice;
- Criteriile de selecție au fost prea restrictive, în special în ceea ce privește evaluarea experților, fiind necesare ajustări care să permită accesul mai multor experți/companii la astfel de contracte, în echilibru cu cerințe ridicate referitoare la calitatea metodologiei propuse;
- Disponibilitatea datelor este în continuare redusă și afectează eficiența evaluărilor, fiind necesare eforturi continue de colaborare inter-instituțională pentru ca datele relevante să fie puse la dispoziție evaluatorilor.

Contribuția PEO la strategiile UE și naționale

Conform programului, România aspiră către „O țară mai socială cu acces egal la ocupare durabilă, de calitate, la un sistem de educație relevant pentru piața muncii, stimulat pentru învățarea pe tot parcursul vieții, o societate bazată pe solidaritate și condiții de viață mai bune pentru toți cetățenii”, prin atingerea a două obiective majore:

- (i) „Optimizarea sistemelor de educație și formare pentru a răspunde cerințelor pieței muncii, concomitent cu promovarea accesului egal la educație și stimularea învățării pe tot parcursul vieții”.
- (ii) „Consolidarea funcționării eficiente a pieței muncii și facilitarea accesului și a participării incluzive și egale la ocupare de calitate și durabilă pentru resursa de forță de muncă”.

Așa cum rezultă din strategiile naționale, este de așteptat ca intervențiile FSE în ocupare și educație să contribuie semnificativ la atingerea unor obiective în aceste sectoare. PEO menționează în textul programului o selecție a strategiilor relevante incluzând:

- **Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027**, care urmărește să organizeze și impulsioneze eforturile în scopul atingerii țintei de ocupare
- **Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027**, cuprinzând opt domenii prioritare care trebuie să fie adresate pentru a elimina barierele în exercitarea deplină a drepturilor persoanelor cu dizabilități
- **Strategia Națională de Incluziune a Cetățenilor Aparținând Minorității Rome 2021-2027**, cuprinzând cinci domenii principale având ca scop creșterea calității vieții cetățenilor români aparținând minorității rome, domenii care necesită investiții pentru asigurarea și garantarea drepturilor civile.
- **Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2022—2027** include obiective adresate prin intervenții precum cele incluse în PEO, precum asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați pe piața muncii
- **România Educată**, documentul care oferă cadrul strategic național pentru perioada 2021-2030 și care include obiective vizând formarea competențelor de bază (inclusiv cele digitale, „verzi”) și transversale etc.
- **Strategia SMART_EDU**, prin care România își propune crearea unui ecosistem digital de educație și formare de înaltă performanță.

Totodată, investițiile prin PEO trebuie să contribuie și la îndeplinirea obiectivelor cuprinse în documentele strategice europene și internaționale, precum: (i) Pilonul European al Drepturilor Sociale care o mai bună respectare a drepturilor cetățenilor, pe baza a 20 de principii-incluse în trei teme direct vizate de PEO - egalitate de șanse și de acces pe piața forței de muncă, condiții de lucru echitabile, protecție și incluziune socială; (ii) Agenda 2030 adoptată de ONU („Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”), la care Uniunea Europeană și statele membre au aderat; (iii) Pactul Verde European (Acordul de la Paris) vizând o Europă neutră din punct de vedere climatic până în 2050; (iv) Deceniul Digital al Europei: obiective digitale pentru 2030, incluzând obiective privind dezvoltarea capitalului uman din perspectiva competențelor digitale și a implicării în sectorul tehnologiei; dar și (v) Agenda pentru Competențe în Europa, un plan de cinci ani pentru a ajuta persoanele și întreprinderile să dezvolte competențe mai multe și mai relevante și să le pună în aplicare, prin consolidarea competitivității sustenabile, asigurarea echității sociale și asigurarea rezilienței în fața crizelor.

Evaluările anterioare, respectiv strategiile sectoriale ale României și cele de la nivel european, confirmă importanța alinierii PEO cu strategiile naționale. Evaluările viitoare vor trebui să urmărească în continuare contribuția programului la dezvoltarea celor două sectoare. Totodată, având în vedere faptul că finanțarea prin PEO se acordă pe o perioadă limitată, este important să se asigure că intervențiile sunt sustenabile în contextul mai larg în care finanțează de la bugetul de stat sau prin alte surse. Evaluările din domeniul educației, în special, au arătat că rezultatele pozitive ale intervențiilor care încurajau accesul la educație de calitate nu se mențineau în lipsa finanțării constante de la bugetul de stat sau local. Totodată, presiunea asupra beneficiarilor de a asigura finanțare în urma încheierii investițiilor prin FSE ar putea să afecteze atractivitatea intervențiilor, prin urmare această condiție necesită atenție sporită în evaluările pe implementare.

Totodată, evaluarea PEO trebuie să urmărească măsura în care programul sprijină reformele și nevoile de dezvoltare menționate în Semestrul European și Recomandările specifice de țară, o parte din cele dedicate ocupării și educației făcând referire la:

- Persistența lipsei forței de muncă, în special a celei calificate, cumulată cu gradul scăzut de ocupare și accesul limitat pe piața muncii, în special pentru tineri și grupuri vulnerabile. Acestea conduc la o nevoie de creștere a accesului la măsuri de calitate care să sprijine angajabilitatea, dar și antreprenoriatul.
- Nivelul scăzut de competențelor și preocuparea scăzută pentru adaptarea forței de muncă, inclusiv prin procese de perfecționare sau recalificare, ceea ce conduce la nevoia de anticipare a necesarului de competențe relevante și formarea acestora,
- Nevoia de creștere a capacității SPO și a altor actori din piață de a face față provocărilor,
- Nevoia de îmbunătățire a performanței și a participării în sistemul educațional, care a plasat constant România pe ultimele locuri în Monitorul Educației și Formării,
- Nevoia de îmbunătățire a competențelor de bază, măsurate în mod comparabil prin evaluările PISA, dar și a celor digitale,
- Creșterea incluziunii în educație a grupurilor vulnerabile, în special a copiilor și tinerilor romi și cu CES,
- Creșterea relevanței sistemului educațional pentru piața muncii.

Impact și mecanisme de influență

Evaluările au evidențiat de asemenea o serie de lecții învățate din perspectiva **implementării** POSDRU și POCU. Astfel:

- A fost subliniat faptul că România a început foarte târziu să implementeze intervenții, în special în domeniul Educației, având cele mai mici cheltuieli din FSE din Europa.
- O serie de aspecte pentru care sunt necesare îmbunătățiri în implementare, care să fie urmărite și prin evaluări, sunt: planificarea și lansarea apelurilor astfel încât să înceapă cât mai repede și să lase suficient timp pentru implementarea intervențiilor; optimizarea indicatorilor, țintelor și transpunerea lor în apelurile de proiecte, respectiv a modalităților de verificare a acestora; reducerea poverii administrative pentru beneficiari și echilibrarea controalelor asupra acestora; îmbunătățirea sistemelor de achiziții publice; eficientizarea plăților.
- Unele priorități au avut întârzieri majore în implementare față de celelalte și necesită mai mult focus în evaluări de implementare realizate la începutul perioadei de programare, în special cele referitoare la sprijinul pentru NEETs, creșterea participării la Învățarea pe Tot Parcursul Vieții și a calității

sistemului de Formare Profesională Inițială și Continuă (cu apeluri lansate târziu, dar pentru care a existat interes, sau fără niciun apel lansat).

- De asemenea, întârzierile în lansarea de apeluri și contractare conduc la comprimarea unor intervenții pentru ca beneficiarii să se poată încadra în termene. Aceste aspecte afectează design-ul intervențiilor și implicit impactul acestora. Un exemplu este menționat de Evaluarea POCU Ocupare, care subliniază faptul că unele proiecte au renunțat la activități de acompaniere și sprijin pentru tinerii NEETs, care erau foarte relevante pentru adaptarea lor pe piața muncii, din cauza timpului redus pentru implementare.
- Implementarea coerentă, coordonată a intervențiilor a influențat calitatea rezultatelor în perioadele anterioare de programare, însă devine și mai importantă în 2021-2027, având în vedere strânsa complementaritate a intervențiilor PEO cu PoIDS și PNRR, dar și cu Programele Regionale, Erasmus+ și alte tipuri de finanțare, respectiv caracterul mai integrat al unor intervenții la nivel de program. Prin urmare, este un criteriu de evaluare care trebuie să fie acoperit în majoritatea temelor de evaluare.
- PEO include lecții învățate privind utilitatea intervențiilor integrate, însă implementarea lor poate fi plină de provocări, acestea depinzând de instituții și metodologii diferite. Este necesar de văzut în ce măsură există capacități și mecanisme care să faciliteze implementarea intervențiilor integrate, sau dacă sunt necesare ajustări de design și implementare în acest sens.

În ceea ce privește domeniul ocupare, următoarele aspecte au :

- Există *numeroși factori care influențează accesul la un loc de muncă*. De exemplu, în unele regiuni cererea redusă de forță de muncă și atractivitatea scăzută a locurilor de muncă disponibile la nivel local au influențat negativ angajabilitatea. De asemenea, stereotipurile pot influența negativ posibilitatea de angajare pentru unele grupuri țintă, cum sunt tinerii NEETs. Este important de văzut măsura în care intervențiile conțin elemente care să stimuleze interesul angajatorilor astfel încât să integreze în companiile lor grupuri țintă dezavantajate.
- *Investițiile în SPO* au avut impact pozitiv în ceea ce privește modernizarea și îmbunătățirea calității serviciilor oferite de această instituție, în special prin creșterea competențelor personalului și o mai bună înțelegere a rolului lor. Totuși, perioadele de criză economică afectează grav disponibilitatea resurselor umane din SPO, respectiv oportunitățile de angajare. Prin urmare, este necesar să se analizeze măsura în care există personal suficient pentru ca SPO să își poată desfășura activitatea. De asemenea, este util de urmărit măsura în care lecțiile învățate din perioadele anterioare de programare au fost surprinse prin designul și implementarea din actuala perioadă de programare.
- *Domeniul dialogului social* este un domeniu asupra căruia a existat mai puțin focus în programele anterioare, un domeniu cu evoluții complexe în ultimii ani, devenind mai important odată cu adoptarea Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027. Este important ca evaluările să se focalizeze pe modul în care intervențiile sunt implementate, pentru a vedea dacă intervențiile întâmpină provocări în implicarea partenerilor sociali și gestionarea lor, cât și dacă au impact real asupra dialogului social și a beneficiilor pe care acesta ar trebui să le aducă pentru condițiile de muncă.
- Deși *investițiile în tinerii NEETs* realizate prin POCU au avut impact pozitiv asupra creșterii ratei de ocupare și calificare a acestora, evaluarea de impact în domeniul ocupării din 2023 ne arată că situația tinerilor NEETs s-a înrăutățit în România în ultimii ani, în special pentru femei, iar intervențiile s-au confruntat cu multe provocări în implementare. Concluziile arată că abordarea problemei ocupării în rândul acestui grup țintă trebuie să fie mult mai bine adaptată la profilul lor, inclusiv ținând cont de gen și mediul de proveniență, iar următoarele aspecte ar trebui să fie luate în calcul: dezvoltarea

politicii de tineret și colaborării interinstituționale alături de înființarea de centre de tineret dedicate prevenției, dezvoltarea profesiei lucrătorilor de tineret și planificarea complementarităților și sinergiilor cu programe și proiecte dedicate tinerilor NEETs cu alte finanțări. Este important ca evaluările PEO să urmărească măsura în care investițiile sunt relevante pentru grupul țintă și suficient pentru a răspunde nevoilor acestora.

În domeniul Educației, următoarele aspecte necesită atenție sporită:

- *Capacitatea de a atrage finanțare* a influențat semnificativ posibilitatea de a implementa intervenții în comunități sau în rândul unor grupuri țintă dezavantajate. De aceea, multe investiții s-au concentrat în zonele dezvoltate, deși au existat mecanisme de prioritizare, cel puțin în domeniul educației. Este necesar de văzut dacă această tendință se păstrează în implementarea PEO și dacă poate fi adresată.
- Este necesară *analiza modalității de selecție a grupurilor țintă și a măsurii în care este asigurat accesul grupurilor vulnerabile la sprijinul adecvat nevoilor lor*. De exemplu, Evaluarea intermediară a intervențiilor POCU în domeniul Educației menționează că tocmai grupurile care aveau cea mai mare nevoie de sprijin nu se puteau încadra la grup țintă (profesori necalificați, care sunt resursa umană preponderentă în comunități rurale și dezavantajate; elevii care nu au vârsta aferentă ciclului de învățământ în care ar trebui să se afle; persoane cu vârstă de 16 - 24 ani care trebuie să aibă un loc de muncă pentru a participa la programele de tip A doua Șansă). Evaluarea finală în domeniul Ocupării indică, în mod similar, faptul că analizele periodice ale nevoilor grupului țintă sunt cruciale pentru activitățile de formare, fiind importante pentru adaptarea conținutului și comunicare eficientă.
- După cum evidențiază evaluările în domeniul educației, *investițiile în sprijinirea accesului la educație, asigurarea calității și participarea la FPC* au avut impact pozitiv asupra beneficiarilor, însă nu s-au reflectat în îmbunătățirea sistemului educațional în ansamblu. România a rămas în continuare pe ultimul loc la majoritatea indicatorilor urmăriți de Monitorul Educației și Formării. Evaluarea intermediară POCU Educație arată că impactul a fost afectat în mod deosebit de lipsa finanțării sistemului de educație, de lipsa unui cadru strategic adecvat, de lipsa infrastructurii educaționale și de transport, respectiv de lipsa resurselor umane necesare (profesori, experți interesați). Problemele ce țin de disponibilitatea resurselor umane adecvate, în special de experți formatori, respectiv de transport accesibil. Este important ca evaluările să urmărească dacă influența acestor factori persistă și în PEO, în ce mod influențează și dacă există mecanisme de reducere a acestora.

Abordări metodologice

În perioada 2023, Planul de evaluare al POCU s-a concentrat pe evaluări de impact, incluzând 3 astfel de studii pe fiecare domeniu: unul retrospectiv pentru POSDRU și două pentru perioada 2014-2020, din care unul interim și unul la final de perioadă, în 2023. Doar pentru AP1, inclusă în domeniul ocupării, a fost realizată în 2015 o evaluare care să faciliteze managementul acestei axe dedicate NEETs.

Evaluările de impact realizate în România în domeniul educației și ocupării, din 2014 până în prezent, au folosit în principal **Evaluarea Bazată pe Teorie**, la care se adaugă **Evaluarea Contrafactuală de Impact**.

O parte din limitele întâlnite frecvent și menționate în evaluările de impact țin de:

- disponibilitatea redusă a beneficiarilor de a se implica dacă proiectele s-au încheiat, în special a celor care nu fac parte din administrația publică. Această situație este des întâlnită atunci când evaluările se realizează la mult timp după încheierea proiectelor (în cazul evaluărilor retrospective) și afectează aplicarea instrumentelor calitative;
- faptul că unele proiecte încă sunt în derulare la momentul evaluărilor finale (ex. în 2023 încă se implementează intervenții din perioada 2014-2020)

- la nivelul multor intervenții nu s-a realizat o monitorizare a efectelor care vizează temele secundare;
- datele disponibile în bazele de date publice (ex ale INS) sunt de obicei mai vechi cu 1-2 ani față de perioada vizată de analiză;
- disponibilitatea datelor pentru indicatori ce țin de percepție, cum ar fi gradul de satisfacție față de serviciile SPO, este limitată. În lipsa sondajelor, există dificultăți în a calcula valorile de bază, iar evaluatorii au utilizat informații din diferite cercetări pe subiect făcute în proiecte;
- sistemul de educație nu are o bază de date care să integreze toți indicatorii relevanți la nivel de școli, cu atât mai puțin la nivel de individ;
- la momentul realizării evaluării intermediare a POCU Educație nu exista o bază de date actualizată la nivel național cu furnizorii de formare autorizați, fiind necesar pentru evaluare ca Registrul Național al Furnizorilor de Formare Profesională să fie utilizabil.
- analiza contrafactuală privind sustenabilitatea pe termen mediu a ocupării tinerilor NEETs asigurate prin POCU este parțial relevantă, dat fiind că pentru cei mai mulți dintre tinerii din grupurile țintă ale proiectelor nu a trecut o perioadă lungă de timp de la angajare. În cazul lor, păstrarea locului de muncă până la momentul evaluării nu reprezintă de fapt o angajare pe termen lung.

Unele limite menționate în evaluări pot fi gestionate de MIPE:

- În cazul Temei 2 din evaluarea POCU Ocupare, „nivelul de agregare al datelor primite de la MIPE a limitat analiza teritorială în ceea ce privește indicatorii de program pe regiunile de dezvoltare, lipsind informația cu privire la valorile indicatorilor pentru fiecare regiune de dezvoltare în parte. Nu a fost posibilă detalierea efectelor în plan sectorial și pe subgrupuri țintă ca urmare a lipsei informațiilor detaliate în ceea ce privește bugetele alocate proiectelor în funcție de subgrupurile țintă, respectiv a lipsei informațiilor din surse administrative cu privire la sectoarele de activitate în care au fost ocupate persoanele din grupul țintă”;
- Au existat dificultăți și în realizarea analizelor de tip calitativ, informațiile de contact disponibile în bazele de date puse la dispoziție de MIPE ne mai fiind valide în suficient de multe situații.;
- În analiza intervențiilor Temei 1 și Temei 3 din domeniul Educației, datele de program extrase din SMIS nu au permis corelarea automată a grupului țintă și a beneficiarilor cu unitățile de învățământ. A fost necesară o cercetare la nivel de proiecte pe baza informațiilor publicate pentru fiecare proiect, conform cerințelor de vizibilitate. Lista școlilor implicate în activități de creștere a participării școlare a fost realizată prin obținerea de informații de la beneficiari, respectiv în baza documentelor publicate pe site-urile proiectelor sau în comunicări publice online.

Evaluările Contrafactice de Impact (ECI), deși extrem de utile pentru a analiza contribuția, sunt la un nivel de sofisticare metodologică avansat, cu mai multe criterii care trebuie să fie îndeplinite. De exemplu, metodologia pentru Evaluarea POCU Educație 2023 vizează 9 **criterii pentru intervenții**: Contribuție la un proces de reforma; Are un caracter inovativ explorator; Contribuie la un proces de învățare; Discreta, distincta, relativ omogena; Este un grup tratat bine definit și de mari dimensiuni; Exista alte forme de tratament sau absenta tratamentului; Exista un mecanism causal bine definit; Rezultatele pot fi definite cantitativ cu date referitoare la impact; Un grup de control poate fi identificat.

Astfel, ECI au putut fi realizate în practică în următoarele moduri:

Tabelul 7. Includerea ECI în evaluări anterioare din domeniile educație și ocupare

Tema	Metode orientative identificate	Sursă date	Populație	Variabile incluse
Evaluarea POCU în domeniul Ocupare - T1 Evaluarea contribuției POCU la creșterea ocupării în rândul tinerilor NEETs	PSM și Regresie logistică	Date furnizate de MIPE și sondaj în rândul grupului țintă	NEETs (grup tratat prin POCU și grup control eligibili fără sprijin, din baza de date SPO)	- Obținerea unui loc de muncă - Alte efecte: Gradul de satisfacție cu privire la venit - Gradul de satisfacție cu privire la locul de muncă - Sustenabilitatea locului de muncă obținut
Evaluarea POCU în domeniul Ocupare – T2 Evaluarea contribuției POCU la creșterea gradului de ocupare a grupurilor țintă, alții decât tinerii NEETs	PSM	Date furnizate de MIPE și sondaj în rândul grupului țintă	Șomerii și persoanele inactive (grup tratat prin POCU și grup control eligibili fără sprijin, din baza de date ANOFM)	Obținerea unui loc de muncă, finalizarea formării profesionale cu certificare, îmbunătățirea competențelor profesionale, utilitatea competențelor în găsirea unui loc de muncă, creșterea veniturilor, participării la alte forme de instruire în termen de 6 luni.
Evaluarea POCU în domeniul Ocupare – T3 Evaluarea contribuției POCU la creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană	PSM, regresii	Date furnizate de MIPE și baza de date furnizată de ONRC	Întreprinderi non-agricole „Grupul de control a fost constituit din 1.636 întreprinderi non-agricole înființate în perioada 2017-2021 în regiuni mai puțin dezvoltate, din mediul urban, care nu au beneficiat de sprijin prin POCU OS 3.7.”	- Numărul de salariați înregistrați în anii 2019, 2020 și 2021 - Creșterea numărului de salariați la un an, respectiv doi ani de la începerea activității firmei.
Evaluarea POCU în domeniul Educației – T1 Evaluarea contribuției POCU la creșterea participării la sistemul de educație, prin prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii, revenirea în cadrul sistemului educațional și 3 Evaluarea contribuției POCU la creșterea calității sistemului de educație	PSM și DiD	SIIR, completat cu alte date de la MEN pe bază de cod SIIR	Grupul tratat – „Lista școlilor beneficiare din programul Școală pt Toți” Grupul de control – „format din celelalte școli eligibile din Anexa 1 la apel, dar care nu au beneficiat de sprijin prin POCU”	Abandon școlar, performanță școlară, participare școlară
	Analiză ECI pilot propusă în metodologie	Studii de caz	2-3 licee din programul Bani de liceu, atât cu elevi care au beneficiat de proiectul ”Bani de liceu” (grupul tratat), cât și cu elevi care, din anumite motive, nu au fost sprijiniți prin acest apel (grupul de control)”	- Finalizarea studiilor - Performanța (bacalaureat)

<p>Evaluarea POCU în domeniul Educației – T2 Evaluarea contribuției POCU la creșterea participării la formare profesională continuă pentru angajați (ACTUALIZAREA METODOLOGIEI)</p>	<p>Analiză ECI pilot, incluzând PSM</p>	<p>Conform documentului de actualizare a metodologiei: „Grupul tratat va fi obținut prin eșantionarea participanților la formare, iar grupul de control va fi construit:</p> <p>Fie din grupul țintă recrutat dar care nu a beneficiat de sprijin; Fie prin identificarea făcută de companii angajatoare ale participanților, indicând angajați cu trăsături similare și date aferente acestora; Fie prin esantionare aleatoare, extragere de date de către Inspectoratul Muncii din bazele de date după o metodologie indicată”</p>		<p>- Situația pe piața muncii - Ocupat/neocupat</p> <p>- Nivelul veniturilor</p>
<p>Evaluarea POSDRU în domeniul Ocupare – DMI 2.3 Acces și participare la FPC</p>	<p>PSM</p>	<p>Action Web, alături de Baza de date furnizori și sondaj în rândul grupului țintă</p>	<p>Angajați participanți la FPC</p> <p>„Grupul de control a fost constituit din 718 angajați care ar fi fost eligibili să participe la intervenție, dar care nu au participat la FPC. Întrucât nu au fost disponibile date din surse administrative cu privire la persoanele salariate din România, echipa de evaluare a apelat la scenariul alternativ propus în Raportul Inițial de Evaluare, ce a presupus utilizarea unui panel de aproximativ 200.000 de angajați de care dispune subcontractorul Novel Research. Din acest panel au fost extrași aleatoriu indivizi care să prezinte caracteristici socio-demografice similare cu beneficiarii intervenției.”</p>	<p>- Șansele de promovare în cadrul acelei firme în anul intervenției sau ulterior aceluiași an</p> <p>- Mărirea salarială procentuală</p> <p>- (sustenabilitate) Șansele de păstrare a locului de muncă</p>
	<p>PSM+DiD</p> <p>Estimarea modelului econometric</p> <p>analiza de regresie Heckman</p>	<p>Date furnizate din bazele de date ActionWeb și a ONRC</p>	<p>Grupul tratat - Întreprinderi eligibile sprijinite</p> <p>„Grupul de control a fost constituit dintr-un set de 309 de întreprinderi selectate aleatoriu de la ONRC care să nu fi beneficiat de sprijin prin DMI 2.3 și care să fie similare cu firmele din grupul țintă din punct de vedere al domeniului de activitate”</p>	<p>- Alte efecte ale DMI 2.3 și sustenabilitate: asupra creșterii productivității întreprinderilor sprijinite</p> <p>- cifra de afaceri (mii lei) raportată la numărul mediu de salariați (pers.);</p> <p>- venituri totale din exploatare (mii lei) raportate la numărul mediu de salariați (pers.);</p> <p>- rezultatul net financiar (mii lei) raportat la numărul mediu de salariați (pers.).</p>
<p>Evaluarea POSDRU în domeniul Ocupare – DMI 3.1 Promovarea culturii antreprenoriale</p>	<p>PSM</p>	<p>Date furnizate din bazele de date ActionWeb și a ONRC</p> <p>Sondaj în rândul</p>	<p>Grupul tratat - Firme sprijinite pentru înființare</p> <p>Grupul de control – „În vederea constituirii grupului de control, s-a pornit inițial de la baza de date ONRC ce conține întreaga populație de întreprinderi înființate în perioada 2009-2015, din care s-au exclus cele identificate ca aparținând grupului țintă.”</p>	<p>- Rata de supraviețuire a întreprinderilor la 3 ani de la înființare (pe tip de firme, regiuni, sectoare de activitate)</p> <p>- Indicatori de competitivitate: CA, profit net, ROA</p> <p>- Alte efecte: Ritmul de creștere al numărului mediu de salariați în 2016 față de 2015 (%)</p> <p>- Sustenabilitate companiilor</p>

		grupului țintă		
Evaluarea POSDRU în domeniul Ocupare – DMI 3.2 Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității	DiD	ONRC	„Firme beneficiare de ajutor de stat și ajutor de minimis - Pentru fiecare companie din grupul de tratament au fost selectate 181 de companii similare ca cifră de afaceri, număr de angajați la nivelul anului 2008 și sector de activitate (în funcție de CAEN)”	<ul style="list-style-type: none"> - Evoluția cifrei de afaceri - Evoluția numărului de angajați
Evaluarea POSDRU în domeniul Ocupare – DMI 5.1 Dezvoltarea și implementarea măsurilor de ocupare	PSM Analiza de regresie Metoda Heckman	ACTION WEB Date furnizate de ANOFM privind grupul țintă Sondaj în rândul grupului țintă	Grupul tratat ”Persoane care au beneficiat de sprijin (șomeri tineri/peste 45/pe termen lung, persoane inactice și persoane aflate în căutarea unui loc de muncă) „Grupul de control a fost constituit din 1077 persoane care ar fi fost eligibile să participe la intervenție, dar care nu au fost tratați. Aceste persoane au fost extrase din bazele de date primite de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), prin Ministerul Fondurilor Europene.”	<ul style="list-style-type: none"> - Șansele de a obține un loc de muncă în termen de 6 luni de la intervenție - Șansele ca formarea profesională să se finalizeze cu certificare - Șansele ca persoanele să urmeze o altă formă de instruire în termen de 6 luni de la finalizarea intervenției - Creșterea procentuală a veniturilor după găsirea unui (alt) loc de muncă - (sustenabilitate) Șansele de păstrare a locului de muncă, 1-2 ani sau 2-3 ani
Evaluarea POSDRU în domeniul Ocupare – DMI 5.2 Promovarea sustenabilității pe termen lung a zonelor rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă	PSM DiD	ACTION WEB Sondaj în rândul grupului țintă	Grupul tratat - Persoane care au beneficiat de sprijin Grupul de control - Persoane eligibile care nu au fost sprijinite prin POSDRU”	<ul style="list-style-type: none"> - Evoluția ratei de angajare - Evoluția desfășurării unei activități independente (antreprenariat) - Sustenabilitatea angajării și antreprenoriatului
Evaluarea POSDRU în domeniul Educației – DMI 1.1 Acces la educație și formare profesională inițială de calitate (AP1)	PSM DiD	SIIR	Grupul tratat „Unități școlare care au beneficiat de sprijin printr-un apel care oferea intervenții omogene dedicate îmbunătățirii rezultatelor școlare.” „Grupul de control a fost creat în baza datelor oferite de MEN, incluzând toate școlile din țară”	<ul style="list-style-type: none"> - Participare școlară - Abandon școlar - Performanță școlară

Meta-analiza evaluărilor contrafactice de impact contrafactual ale FSE realizată la nivel european arată că tendințele la nivel european în materie de metode (PSM și DiD cel mai frecvent) și surse de date (date administrative completate cu sondaje) sunt similare. Câteva aspecte pot fi, însă luate în considerare:

- În domeniul Educației se poate încerca obținerea de date din sondaje pentru ECI, după modelul evaluărilor din domeniul Ocupării;
- Se pot lua în considerare variabile de outcome precum: a) la nivelul elevilor: rezultate la evaluări standardizate, tranziția la niveluri de educație superioare, competențe sociale auto-percepute, b) la nivelul profesorilor: competențe digitale și pedagogice ale acestora. Acestea se pot realiza prin sondaje sau valorificând demersuri de evaluare organizate de minister.
- Poate fi urmărit mai bine efectul caracteristicilor intervenției asupra impactului ex. durata, tipul de intervenție (training, ucenicie, mentorat, sprijin financiar etc.), presupunând că aceste date sunt accesibile evaluatorilor.

În plus față de metodele folosite în alte evaluări, evaluarea POCU Ocupare și-a propus estimarea contribuției intervențiilor în domeniul ocupării finanțate în cadrul POCU 2014-2020 la formarea **produsului intern brut și la ocuparea forței de muncă**, abordată cu ajutorul **modelului input-output Leontief** care, pe baza relațiilor inter-sectoriale în cadrul economiei, descrie modul în care un output dintr-un anumit sector poate deveni input într-un alt sector. Prin aplicarea acestei metode, evaluatorii și-au propus să cuantifice efectul total (direct, indirect și indus) pe care investițiile POCU 2014-2020 îl produc asupra unor **indicatori macroeconomici**, precum formarea produsului intern brut și ocuparea forței de muncă.

La nivel european, evaluările FSE au urmărit următoarele criterii de evaluare: eficacitatea, eficiența, relevanța, coerența, valoarea adăugată a UE și sustenabilitatea.

În general, acestea au valorificat și analizat comparativ datele trimise de către țările membre (din sistemele lor de monitorizare, din studiile și evaluările realizate), însă diversitatea datelor a fost semnificativă, aducând provocări în sintetizarea acestora. Acestea au fost completate cu interviuri, consultări publice, studii de caz (pentru fiecare țară, răspunzând la majoritatea întrebărilor de evaluare) și selecții de bune practici.

Evaluările ce vizează teme referitoare la ocupare au inclus în metodologie și:

- Cercetări experimentale efectuate de Centrul Comun de Cercetare (JRC) prin modelul de echilibru general spațial RHOMOLO,
- Analize cost-eficacitate bazate pe date de monitorizare din studiile de caz, respectiv pe baza analizelor ECI disponibile,
- Analize econometrice privind atingerea țintelor și posibii factori care explică performanța, precum și ratele de succes și costurile unitare.